

Actieonderzoek naar het Interventieteam Zaandam-Oost

Onderzoek naar de werkwijze, opbrengsten,
systeemfouten en kansen voor verbetering

Joey Wolsink
Emma Derksen

Bureau **Beke**

Inhoudsopgave

	Op hoofdpijnen	3
1	Achtergrond	8
1.1	Aanleiding van het onderzoek	8
1.2	Doelstelling en vraagstelling	8
1.3	Onderzoeksactiviteiten	9
1.3.1	Deskresearch en aanvullend interview	9
1.3.2	Data-analyse	9
1.3.3	Interviews met betrokkenen	10
1.3.4	Observaties van controles	12
1.4	Leeswijzer	13
	Intermezzo: Succesfactoren voor een effectief interventieteam	14
2	De samenstelling en werkwijze van het interventieteam	17
2.1	Samenstelling van het interventieteam	17
2.1.1	Rol- en taakverdeling binnen het interventieteam	17
2.2	De werkwijze	18
2.3	De aanleiding van controles	19
2.4	De bevoegdheden en middelen	27
2.5	Onderlinge communicatie	28
2.6	Het veiligheidsbewustzijn	29
2.7	Debriefing en evaluaties	29
2.8	Opbrengsten en afhandelingen	30
2.9	Terugblik op de afgelopen twee jaar	31
2.9.1	Discussie: gebiedsgericht of stadsbreed werken?	32
2.9.2	Discussie: meer themagericht werken?	33
3	De samenwerking	34
3.1	Samenwerkingspartners	34
3.2	Samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie	35
3.2.1	Goedlopende samenwerking	35
3.2.2	Niet goedlopende samenwerking	35
3.3	Samenwerking met externe partners	38
3.4	(Integrale) informatiedeling	40
4	Blik op de toekomst	41
	Bijlage 1 - Opbrengsten	43

Op hoofdlijnen

Achtergrond

Binnen de gemeente Zaanstad bestaat sinds 2020 het Pact Poelenburg Peldersveld en sinds 2024 het Pact Zaandam-Oost. De doelstelling van het Pact is dat publiek-private inspanningen ertoe leiden dat de wijken in Zaandam-Oost zich ontwikkelen tot wijken waar het voor iedereen fijn en veilig wonen, werken en verblijven is. Dit betekent ook dat grenzen gesteld moeten worden aan overlastgevend en crimineel gedrag, waardoor de invloed van criminele machtsstructuren zichtbaar minder wordt. Om dit te bereiken, is per 1 januari 2023 een integraal interventieteam gestart.

Het onderzoek

Bureau Beke is gevraagd om gedurende twee jaar (van juni 2023 tot en met juni 2025) een actieonderzoek uit te voeren naar het integraal interventieteam. Het onderzoek geeft antwoord op de volgende vraag:

Wat zijn de werkwijze en opbrengsten van het integraal interventieteam, welke systeemfouten constateert men in de uitvoering en waar liggen kansen voor verbetering van de werkwijze en opbrengsten voor zowel het interventieteam als voor andere veiligheidpartners?

Onderzoeksactiviteiten

In het onderzoek zijn meerdere onderzoeksactiviteiten uitgevoerd, namelijk:

- Deskresearch en startinterview met twee leden van het interventieteam en een vertegenwoordiger van het Pact;
- Data-analyse van het aantal controles door het interventieteam;
- Interviews met betrokkenen van binnen en buiten de gemeente;
- Observaties van controles.

Resultaten

Hierna beschrijven we de belangrijkste bevindingen van het onderzoek.

Het interventieteam en de werkwijze

- In december 2023 bestond het interventieteam uit acht personen. In een periode van een jaar zijn negen personen aan het team toegevoegd. Van deze negen personen behoren er in juni 2025 nog vijf tot het interventieteam. De reden van de groei is dat het interventieteam zich sinds 2024 niet meer alleen richt op de wijken Poelenburg

en Peldersveld, maar op heel Zaandam-Oost. Hier was meer mankracht voor nodig. Uit de data-analyse blijkt dat het interventieteam 206 van de 223 reguliere en integrale controles in Zaandam-Oost heeft uitgevoerd. De overige controles hebben elders in Zaandam en in Alkmaar, Assendelft, Lelystad, Purmerend en Wormerveer plaatsgevonden;

- De doelstelling van het interventieteam is om criminele netwerken te verstoren. Het team heeft als opdracht gekregen om in de haarvaten van de wijken te zitten, actiegericht en zo snel mogelijk te interveniëren, en daarbij – indien nodig – de grenzen van de bestuurlijke bevoegdheden als toezichthouder op te zoeken;
- In de interviews is benoemd dat aan alle controles informatie ten grondslag ligt. De informatie komt onder andere voort uit waarnemingen door predictive profiling, ontvangen meldingen, eerdere controle- of onderzoeksresultaten en wetenschappelijk aangetoonde risicobranches en -locaties;
- Uit de data-analyse valt af te leiden welke partij over informatie beschikte die aanleiding gaf voor een controle. Voor bijna tweederde van de 198 reguliere controles en voor vrijwel alle 75 integraal gecontroleerde locaties geldt dat het interventieteam – al dan niet met een andere partij – over informatie beschikte. Ook de politie stond relatief vaak aan de basis van controles. Een opvallend verschil tussen reguliere en integrale controles is dat de gemeentelijke afdelingen regelmatig informatie aanleverden voor reguliere controles, maar zelden voor integrale controles;
- Het interventieteam voert vanwege een grote verscheidenheid aan thema's controles uit, namelijk 24 thema's. De meeste reguliere controles zijn uitgevoerd vanwege de glazenwassersaanpak. Ook vinden relatief veel reguliere controles plaats omdat er informatie is over de thema's verdovende middelen en illegale prostitutie. Met betrekking tot de integraal gecontroleerde locaties geldt voor bijna een kwart dat er geen specifiek thema genoemd staat, maar dat het integrale controles op bijvoorbeeld bedrijventerreinen betrof waar diverse soorten ondernemingen zijn gecontroleerd. Ook richtten relatief veel integrale controles zich op het thema onrechtmatig wonen en op de autobranche;
- Eerder is aangegeven dat het interventieteam indien nodig de grenzen van de bestuurlijke bevoegdheden als toezichthouder op mag zoeken. Enkele respondenten stellen hier kritische vragen over. Worden de bevoegdheden altijd goed toegepast? Passen ze soms geen opsporingsbevoegdheden toe? En zorgt het opzoeken van de grenzen er niet voor dat de grenzen steeds verder verschuiven? Ook vragen veelal dezelfde respondenten zich af of de inzet van bepaalde middelen nodig en proportioneel is, zoals het dragen van een veiligheidsvest en de inzet van speurhonden. Het interventieteam en partners in de uitvoering zeggen scherp te zijn op de juiste toepassing van de bevoegdheden en vooral de inzet van het veiligheidsvest nodig en proportioneel te vinden;
- Het interventieteam maakt tijdens controles gebruik van Group Talk of WhatsApp om met elkaar te kunnen communiceren. Al geruime tijd wordt hier kritiek op geuit, vooral omdat het gebruik van deze platformen gepaard gaat met verschillende veiligheidsrisico's. In juni 2025 zeggen enkele respondenten dat wordt onderzocht of Blackberry Messenger (BBM) een alternatief is;

- Geregeld hebben respondenten van andere gemeentelijke afdelingen en de politie aangegeven dat het interventieteam volgens hen te afhankelijk is van twee personen. In juni 2025 is de conclusie dat het team hierin ontwikkelingen heeft door- gemaakt. De rol- en taakverdeling is scherper weggezet en enkele nieuwe leden zouden op korte termijn ook een aansturende rol op zich kunnen nemen;
- Meermaals zijn door respondenten van andere gemeentelijke afdelingen en de poli- tie zorgen geuit over de veiligheid van het interventieteam. Bijvoorbeeld omdat ze tijdens controles in hun eigen privéauto's reden. Hoewel hier stappen in zijn gezet, liggen hier nog steeds kansen ter verbetering;
- Unaniem zijn respondenten van mening dat het interventieteam erin is geslaagd om criminele netwerken te verstoren. Het heeft onder andere veel resultaten geboekt in de glazenwassersaanpak, door aan te tonen dat personen bedrijfsmatige activiteiten als glazenwassers uitvoeren zonder hiervoor over de juiste vergunning te beschik- ken. Dit heeft geleid tot veel opgelegde Lasten Onder Dwangsom (LOD's). Ook heeft het interventieteam tijdens reguliere controles relatief veel resultaten geboekt op het thema verdovende middelen en is regelmatig vastgesteld dat op locatie illegale prostitutie plaatsvindt. Voor de integrale controles geldt dat met name opbrengs- ten zijn behaald op de thema's verdovende middelen en milieu. Naast de zojuist genoemde LOD's zijn andere veelvoorkomende afhandelingen van reguliere en inte- grale controles een sluiting van een woning/(bedrijfs)pand/garage(box)/berging, het delen van informatie met partners (zoals de Belastingdienst, Douane, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, KMar en ZVH Woningcorporatie) en het doen van verder onderzoek, bijvoorbeeld door het interventieteam, de politie, afdeling Burgerzaken, afdeling Straattoezicht of de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA).

De samenwerking

- Uit de data-analyse blijkt dat het interventieteam met veel verschillende partners heeft samengewerkt gedurende de onderzoeksperiode van twee jaar. Het betreft de gemeentelijke afdelingen Bouw RO, Gebruikstoezicht, Naleving, Ondermijning, Straattoezicht (waar het Team Wijkgerichte Overlast onder valt) en het prostitutie- team. De externe partners zijn de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), Belastingdienst, Douane, DS Honden (particuliere speur- hondengeleider), andere gemeenten, Handhaving, Koninklijke Marechaussee (KMar), Landelijk Informatiepunt Voertuigcriminaliteit (LIV), Liander, NLA, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG), politie, Rijkswaterstaat, Service en Ondersteuning Nederland (SEON), slotenmakers, tolken, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de woningcorporatie Zaanams Volkshuisvesting (ZVH). De politie is verreweg de meest voorkomende samenwer- kingspartner. Verder blijkt het interventieteam tijdens reguliere controles voorna- melijk samen te werken met andere gemeentelijke afdelingen en tijdens integrale controles met externe partners;
- Gedurende de onderzoeksperiode is de samenwerking tussen het interventieteam en de gemeentelijke afdelingen Naleving en Straattoezicht, waar het Team Wijkgerichte Overlast dus ook onder valt, steeds beter geworden. Dit komt omdat men continu

met elkaar in gesprek is gebleven, bijvoorbeeld over de (on)mogelijkheden om aan te sluiten bij een controle. Hierdoor heeft men aan verwachtingsmanagement gedaan en is het inmiddels duidelijk wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten;

- De samenwerking met de gemeentelijke afdeling Ondermijning is niet goed. Volgens respondenten is de belangrijkste oorzaak dat de burgemeester graag ziet dat de werkwijze van het interventieteam breder binnen de gemeentelijke organisatie gehanteerd gaat worden, maar het directie- en managementniveau hier niet in meegaan. Ook ontbreekt het binnen de gemeente aan aansturing en duidelijkheid over de positionering van het interventieteam. De voornoemde twee oorzaken hebben gevolgen gehad op de werkvloer. Het interventieteam is bijvoorbeeld medege-deeld dat meerdere afdelingen en dus ook de afdeling Ondermijning hun werkwijze over zouden gaan nemen. Daarentegen is de afdeling Ondermijning sinds de oprich-ting van het interventieteam onvoldoende op de hoogte gebracht van die bevoegd-heden, taken en rollen, waardoor medewerkers van de afdeling Ondermijning zich vaak hebben afgevraagd – en zich soms nog steeds afvragen – of de werkwijze van het interventieteam altijd de toegestane en juiste manier is. Het heeft de onderlin-ge verhoudingen tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning niet goed gedaan; het heeft tot een sterk overheersende wij-zij cultuur geleid. De spanningen hebben meerdere gevolgen:
 - Veel respondenten vinden dat er een onveilige werksfeer is ontstaan;
 - Enkele medewerkers van het interventieteam en de afdeling Ondermijning zijn kort- of langdurig uitgevallen en/of op zoek gegaan naar een andere baan;
 - Er wordt steeds minder informatie uitgewisseld tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning, waartoe ook de analisten behoren. Ook vinden enkele respondenten dat er te weinig met de aangeleverde informatie wordt gedaan. Al met al wordt hierdoor een in potentie grote effectiviteitsslag gemist;
 - In het laatste half jaar heeft het interventieteam minder controles uitgevoerd, met minder resultaten tot gevolg. Dit komt volgens leden van het interventie-team omdat hun aandacht vooral uitging naar het oplossen van de gevolgen die zijn ontstaan door die spanningen.
- Alle externe partners die zijn gesproken, zeggen tevreden te zijn over de samenwer-king met het interventieteam;
- Hoewel het interventieteam erin is geslaagd om criminele netwerken te verstoren, loopt het daarbij wel tegen grenzen aan. Om zwaardere klappen uit te delen, vinden veel respondenten dat andere organisaties een grotere rol moeten pakken. Genoemd zijn de Belastingdienst, Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD), Kamer van Koophandel, NLA Opsporing en het Openbaar Ministerie (OM). In juni 2025 zetten de Belastingdienst en NLA Opsporing stappen in de gewenste richting;
- Om de onderlinge communicatie en informatiedeling tussen gemeentelijke afdelin-gen en het interventieteam te verbeteren, wensen meerdere respondenten dat er een uniform bedrijfsprocessensysteem komt waartoe iedereen toegang heeft en waarin iedereen informatie kan delen. Geïnventariseerd moet worden of externe partners ook van dit systeem gebruik mogen maken.

Blik op de toekomst

- Unaniem zien respondenten het interventieteam graag behouden blijven voor de gemeente Zaanstad. Wel moet – ook gezien de spanningen – een keuze gemaakt worden over de positionering en aansturing van het team. Er zijn door respondenten twee suggesties geopperd:
 - Het interventieteam moet elders ondergebracht worden, bijvoorbeeld door een detachering bij het Pact. In dat geval moet het interventieteam onder leiding komen te staan van iemand die verbonden is aan de gemeentelijke organisatie en een directe lijn heeft naar de burgemeester. Deze optie heeft de voorkeur van het interventieteam;
 - Het interventieteam wordt ingebed in de gemeentelijke organisatie, waarbij de coördinator van het interventieteam meer verantwoording gaat afleggen aan het afdelingshoofd Ondernijning, een directeur óf een clustermanager.

1

Achtergrond

Dit hoofdstuk beschrijft de achtergrond van het onderzoek. In paragraaf 1.1 staat de aanleiding van het onderzoek centraal. Daarna – in paragraaf 1.2 – geven we de doelstelling en vraagstelling weer. De onderzoeksactiviteiten die zijn uitgevoerd, lichten we toe in paragraaf 1.3. Het hoofdstuk sluit af met een leeswijzer in paragraaf 1.4.

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In september 2016 veroorzaakte een groep jongeren overlast in Zaandam. Het ging van kleine treiterijen bij een supermarkt tot aan rellen tegen de politie. De groep legde met een camera vrijwel alles vast en plaatste de beelden vervolgens op YouTube. De incidenten leidden ertoe dat GroenLinks de *Motie 91: Poelenburg Positief* indiende. De partij vroeg het College om zo snel mogelijk met een plan te komen om Poelenburg constructief en duurzaam te verbeteren en dit plan zo snel mogelijk met de Raad te bespreken. De motie werd op 15 september 2016 unaniem aangenomen (Gemeente Zaanstad, 2017).

Het voorgaande heeft geleid tot het *Pact Poelenburg Peldersveld* (Pact PP); een aanpak waaraan de gemeente Zaanstad, drie woningcorporaties en twintig andere organisaties zich in 2020 conformeerden. Gedurende twintig jaar moeten de publiek-private (lees: integrale) inspanningen ertoe leiden dat de wijken Poelenburg en Peldersveld zich ontwikkelen tot wijken waar het voor iedereen fijn en veilig wonen, werken en verblijven is. Dit betekent onder andere dat voor kinderen het perspectief op een goede toekomst groter moet worden; ze moeten alle kansen krijgen om hun ambities te verwezenlijken. Tegelijkertijd moeten grenzen gesteld worden aan overlastgevend en crimineel gedrag, waardoor de invloed van criminele machtsstructuren zichtbaar minder wordt. Kinderen zullen daardoor inzien dat een carrière in de criminaliteit geen lonend alternatief is. Een gewenst effect van het voorgaande is dat onder inwoners het vertrouwen in de overheid groeit.¹

1.2 Doelstelling en vraagstelling

Een aanpak om de genoemde doelstellingen van het Pact PP te verwezenlijken, is de inzet van een integraal interventieteam vanaf 1 januari 2023. Het team moet de criminele netwerken en verdienmodellen verstoren, zodat de preventieve aanpak van het Pact PP niet wordt ondermijnd. Aan Bureau Beke is gevraagd om gedurende twee jaar (van juni 2023 tot en met juni 2025) een actieonderzoek uit te voeren naar het integraal interventieteam. Concreet moet het onderzoek inzichtelijk maken wat de werkwijze en opbrengsten van het team zijn, wat goed en minder goed gaat in de werkwijze en waar kansen liggen om dit te verbeteren.

1. Pact Zaandam Oost 2024–2044 (2023). We zien je in Zaandam–Oost.

Dit resulteert in de volgende vraagstelling:

Wat zijn de werkwijze en opbrengsten van het integraal interventieteam, welke systeemfouten constateert men in de uitvoering en waar liggen kansen voor verbetering van de werkwijze en opbrengsten voor zowel het interventieteam als voor andere veiligheidspartners?

Reflectie door de onderzoekers

De focus van dit actieonderzoek ligt dus op de werkwijze en opbrengsten van het interventieteam. Echter, vanaf het tweede half jaar spraken wij met steeds meer betrokkenen over de oplopende spanningen en niet goed lopende samenwerking tussen het interventieteam en de gemeentelijke afdeling Ondermijning (hierover meer in hoofdstuk 3). Hierop doorvragen de kwamen we ook te spreken over de organisatiestructuur van de gemeente Zaanstad, over meningsverschillen op management-, directie- en bestuursniveau en over de tekortschietende aansturing van het interventieteam en de gemeentelijke afdeling Ondermijning. Hoewel dit onderwerpen zijn die in eerste aanleg niet tot de scope van het actieonderzoek behoorden, hebben we ze wel meegenomen. Ze beïnvloed(d)en namelijk de werkwijze en opbrengsten van het interventieteam.

1.3 Onderzoeksactiviteiten

Zoals aangegeven, betreft dit een actieonderzoek. Daarom zijn de nader toe te lichten onderzoeksactiviteiten ieder half jaar uitgevoerd. Dit heeft op halfjaarlijkse basis geleid tot drie tussenrapportages waarin antwoord wordt gegeven op de vraagstelling. Hierdoor is het mogelijk dat gedurende het actieonderzoek eerder opgetekende kansen voor verbetering van de werkwijze en opbrengsten zijn doorgevoerd. In deze paragraaf lichten we de onderzoeksactiviteiten toe.

1.3.1 Deskresearch en aanvullend interview

Het onderzoek startte met een deskresearch. Beleidsdocumenten zijn geanalyseerd voor informatie over de samenstelling en werkwijze van het interventieteam. Aanvullend hierop heeft een interview plaatsgevonden met twee leden van het interventieteam en een vertegenwoordiger van het Pact PP. Deze onderzoeksactiviteit diende als nulmeting voor de rest van het onderzoek.

1.3.2 Data-analyse

Voorafgaand aan de start van het onderzoek hebben we in Excel een analyseformat opgesteld. Deze conceptversie is afgestemd met het interventieteam. De afspraak was dat zij het analyseformat zouden vullen door iedere controle te registreren. Het doel van de data-analyse was om zicht te krijgen op de volgende factoren:

- Het type controle (regulier of integraal);
- De partner of bron die het signaal voor een controle heeft aangeleverd;
- Het thema van de controle;

- De opbrengsten van de controle;
- De afhandeling van de controle.

In januari 2024 (na afloop van het eerste half jaar) ontvingen we het eerste databestand. Tijdens de analyse merkten we dat het aangeleverde databestand onvolledig was. Regelmatig waren cellen niet ingevuld. Ook bleken er controles volledig te ontbreken. Dit is teruggekoppeld aan de contactpersoon binnen de gemeente Zaanstad. Wij kregen terug dat het analyseformat onvoldoende aansloot bij de praktijk en het format soms tot verwarring leidde bij het vastleggen van gegevens. In overleg met de contactpersoon hebben we daarom wijzigingen doorgevoerd in het analyseformat. Een wijziging omvatte het toevoegen van beschrijvingen bij bestaande kolomtitels, om duidelijk te maken wat we daar qua registraties verwachtten. Ook zijn nieuwe kolommen toegevoegd. Zo hebben we voor het in kaart brengen van de opbrengsten voor alle thema's aparte kolommen opgenomen. Dit maakte het overzichtelijker voor degene die de data moest invoeren. Uiteindelijk hebben we data ontvangen van 198 reguliere en 25 integrale controles. Wel hebben we opgemerkt dat een aantal controles niet geregistreerd zijn in het databestand. Daardoor is de data-analyse een ondergrens van het daadwerkelijk aantal uitgevoerde controles door het interventieteam en de daaruit voortvloeiende opbrengsten en afhandelingen. Dit doet niet af aan het gegeven dat het met deze data mogelijk is om een goed beeld te schetsen van de eerdergenoemde factoren.

1.3.3 Interviews met betrokkenen

In het eerste half jaar is gezocht naar betrokkenen die in samenwerking met het interventieteam controles uitvoeren (lees: professionals die met hun voeten in de klei staan). We hebben aan het Pact PP en het interventieteam gevraagd om ons de contactgegevens van relevante betrokkenen van verschillende organisaties te sturen. In het eerste half jaar heeft dit geresulteerd in elf gesproken betrokkenen van zes verschillende organisaties. In ieder half jaar dat volgde, hebben we dezelfde respondenten benaderd. Ook zijn we via de zogenoemde sneeuwbalmethode bij respondenten nagegaan of we andere betrokkenen (al dan niet van andere organisaties) zouden moeten spreken.² In tabel 1.1 is te zien hoeveel respondenten van welke organisaties ieder half jaar zijn gesproken.

2. Zoals gezegd, is dit onderzoek uitgevoerd van juni 2023 tot en met juni 2025. Gedurende de periode september 2024 tot en met maart 2025 is dhr Gert-Jan Schippers interim afdelingshoofd van de Aanpak Ondernijning geweest. Deze opdracht is uitgevoerd in een duofunctie met dhr W. Blok. Voor dhr Gert-Jan Schippers geldt dat hij algemeen directeur is van de Veiligheid en Handhaving Groep (VHG). Onderdeel van de VHG is Bureau Beke, waarvan dhr Gert-Jan Schippers ook algemeen directeur is. Het Adviesbureau voor Veiligheid en Handhaving (AVH) is ook onderdeel van de VHG; vanuit zijn rol als algemeen directeur van AVH is dhr Gert-Jan Schippers gevraagd om de gemeente Zaanstad te ondersteunen. Omdat er vanuit de VHG meerdere lopende opdrachten waren bij de Gemeente Zaanstad, wilde dhr. Gert-Jan Schippers dat er geen bezwaren waren tegen de uitvoering van zijn opdracht. Hierover is een gesprek gevoerd met mw M. Zijp; de ambtelijk opdrachtgever voor zijn opdracht. Ook is de casus voorgelegd aan de integriteitcoördinator van de gemeente; mw. M. Hennen. De afspraak is gemaakt dat dhr. Gert-Jan Schippers zich inhoudelijk niet zou inmengen met het actieonderzoek en dhr. Blok onder andere de verantwoordelijkheid had over het interventieteam. Ook zou dhr. Gert-Jan Schippers geen rol vervullen in de uitvoering van de andere lopende opdrachten. Daarmee is door mw M. Zijp en mw. M. Hennen expliciet aangegeven dat er geen bezwaren waren tegen de inzet van dhr. Gert-Jan Schippers. Eind 2024 is dhr. Gert-Jan Schippers wel geïnterviewd vanuit zijn rol als interim afdelingshoofd van de Aanpak Ondernijning.

Tabel 1.1 – Het aantal gesproken respondenten van iedere organisatie per half jaar

Organisatie	Aantal respondenten			
	1e half jaar	2e half jaar	3e half jaar	4e half jaar
Douane	1	1	1	1
DS Honden ³	0	0	1	0
Gemeente Zaanstad	3	5	6	8
Interventieteam	2	2	2	2
Nederlandse Arbeidsinspectie	1	0	0	0
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	0	1	0	0
Pact	1	1	0	1
Politie	3	3	2	1
Totaal	11	13	12	13

Ter reflectie op tabel 1.1 beschrijven we hierna een aantal ontwikkelingen:

- Het aantal externe partners dat is gesproken, is laag. De Douane en politie hebben ieder half jaar hun medewerking verleend aan een interview. De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en DS Honden (particuliere speurhondengeleider) hebben één half jaar hun medewerking verleend. Een reden waarom de betreffende betrokkenen niet vaker hebben meegewerkt, was dat ze vonden dat ze onvoldoende kennis hadden van het interventieteam. Een andere reden was dat ze vanwege wisseling van baan niet meer samenwerkten met het interventieteam. Drie andere externe partners – namelijk de Belastingdienst, het SEON en UWV – zijn meermaals benaderd. Een reactie bleef echter uit of ze gaven aan niet mee te willen werken;
- Ieder half jaar is het aantal gesproken betrokkenen van de gemeente Zaanstad toegenomen. Dit komt door de eerdergenoemde ontwikkeling vanaf het tweede half jaar, namelijk de oplopende spanningen tussen het interventieteam enerzijds en de gemeentelijke afdeling Ondermijning anderzijds (hierover meer in hoofdstuk 3). Het gevolg hiervan is geweest dat we naast uitvoerende professionals ook in gesprek zijn gegaan met managers, directieleden en bestuurders.

3. Particuliere speurhondengeleiders.

Artikel van Follow the Money

Op 7 juni 2025 publiceert Follow the Money (FTM) een artikel dat betrekking heeft op het Zaanse interventieteam. Uit Woo-verzoeken blijkt dat bij de oprichting van het interventieteam in 2022 geen rekening is gehouden met de bescherming van privacy en andere grondrechten van burgers; privacyfunctionarissen van de gemeente zijn gepasseerd. Een anonieme ambtenaar vertelt dat het offensief tegen ondermijnende criminaliteit in Zaandam-Oost is ontspoord in een jacht op 'verdachte' inwoners. Het interventieteam zou er volgens deze ambtenaar op voorhand vanuit gaan dat sommige inwoners crimineel zijn, zonder daar duidelijke bewijzen voor te hebben. Er lijken soms zelfs racistische en discriminerende motieven aan ten grondslag te liggen. Ook zou het interventieteam misbruik maken van bevoegdheden. Een voormalig ambtenaar is naar eigen zeggen getuige geweest van ongepast en niet professioneel gedrag door het interventieteam, waarbij steeds meer buiten de regels om gebeurde. Het is de reden waarom deze ambtenaar de gemeente heeft verlaten. Volgens de ambtenaar zijn vijf tot tien collega's om vergelijkbare redenen vertrokken. Naast (voormalige) ambtenaren hebben ook meerdere inwoners klachten ingediend over het optreden van het interventieteam. Wanneer ambtenaren kritische vragen zouden stellen over de aanpak van het interventieteam, zouden zij de burgemeester en de ambtelijke top tegenover zich krijgen.⁴

In de gesprekken die ieder half jaar zijn gevoerd voor onderhavig onderzoek, is een deel van de hierboven genoemde thema's ook ter sprake gekomen. Het zijn de volgende thema's: het gebruik van bevoegdheden en het daarin opzoeken van de grenzen, de manier en kwaliteit van samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en de wijze hoe burgers aankijken tegen het interventieteam. De resultaten staan beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 4.

Een thema dat in de door ons gevoerde interviews niet ter sprake is gekomen, is dat het interventieteam er op voorhand vanuit gaat dat inwoners crimineel zijn en dat hier racistische of discriminerende motieven aan ten grondslag lijken te liggen. In de interviews die wij na de publicatie van het FTM-artikel hebben gevoerd, hebben wij aan respondenten gevraagd of zij deze handelwijze van het interventieteam herkennen. Het betreft respondenten van verschillende gemeentelijke afdelingen en externe partners, zoals de politie en de Douane. Unaniem geven zij aan het geschetste beeld niet te herkennen. Wij als onderzoekers herkennen dit ook niet op basis van onze aanwezigheid bij vijf controles (zie paragraaf 1.3.4).

1.3.4 Observaties van controles

Ieder half jaar is minimaal een onderzoeker aangesloten bij de briefing, uitvoering en debriefing van een controle door het interventieteam. In het derde halfjaar is een onderzoeker bij twee controles aangesloten. Het interventieteam gaf ons een overzicht van de controles die aan het eind van ieder half jaar gepland stonden. Wij hebben daarop de controles gekozen die pasten binnen onze agenda's. De aard van de controles betrof een integrale controle op een bedrijventerrein, een controle in het kader van het eindejaarsoffensief (twee keer) en een glazenwasserscontrole (twee keer). Het doel van de observaties was het optekenen van de werkwijze, samenwerking en leerpunten.

4. Follow The Money (2025, 7 juni). Hoe de jacht op 'verdachte' inwoners in Zaandam ontspoort: 'Echte diknek. Zet hem op de lijst.'

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat de samenstelling en werkwijze van het interventieteam centraal. Daarna gaan we in hoofdstuk 3 in op de samenwerking tussen het interventieteam, andere gemeentelijke afdelingen en externe partners. Het rapport sluit in hoofdstuk 4 af met een blik op de toekomst; moet het interventieteam volgens respondenten blijven bestaan en, zo ja, waar moet het ingebed worden en onder aansturing van wie?

Intermezzo

Succesfactoren voor een effectief interventieteam

Om ondermijning aan te kunnen pakken, is een sterke informatiepositie cruciaal. De Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland en Avans Hogeschool hebben een signaleringstool gemaakt voor het opbouwen van een informatiebeeld. Om überhaupt over te gaan tot het opbouwen van zo een informatiebeeld, moeten er signalen van ondermijning bekend zijn. Deze signalen kunnen van verschillende bronnen afkomstig zijn; de gemeente, politie, bijzondere opsporingsambtenaren, het OM, ondernemers of burgers.

Vervolgens moet worden bepaald of de signalen te kwalificeren zijn als mogelijke ondermijning, of ze zwaar genoeg zijn om te verdiepen en of het object/subject waar het signaal betrekking op heeft binnen het grondgebied van de gemeente valt. Enkel dan kan de gemeente haar wettelijke taak en bevoegdheid toepassen. Als uit deze weging blijkt dat een informatiebeeld opgebouwd kan gaan worden, kan gebruikge maakt worden van bronnen zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), het Handelsregister (HR) en geaggregeerde gegevens van de Basisregistratie Personen (BRP). Deze bronnen geven informatie over adressen, zoals het aantal ingeschreven personen en/of ondernemingen.

De informatie kan verrijkt worden door een observatieronde. Volgens de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland en Avans Hogeschool is het aan te raden om zoveel mogelijk adressen te observeren, zodat geen informatie wordt gemist. De observaties kunnen op basis van verschillende bevoegdheden uitgevoerd worden; een schouw op basis van de Algemene wet bestuursrecht, een BRP-controle op basis van de Wet Basisregistratie Personen of een andersoortige observatie in samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen met andere bevoegdheden. Na de observaties wordt alle informatie gebundeld en een nadere selectie van objecten gemaakt. Om het informatiebeeld compleet te maken, gaat over deze objecten binnengemeentelijke informatie toegevoegd worden door intern bronnenonderzoek op object- en/of subjectniveau. Het voordeel van een dergelijk informatiebeeld is dat een eerste beeld ontstaat van mogelijke criminele activiteiten, criminele samenwerkingsverbanden en onderliggende structuren.

Tijdens een nader te bepalen vervolgactie kan worden vastgesteld of hier daadwerkelijk sprake van is. Genoemde vervolgacties zijn een mono ondermijningsaanpak, een bestuurlijke of integrale controle of een integrale ondermijningscasus door het RIEC. Het kan ook zijn dat het informatiebeeld geen aanleiding geeft tot actie, omdat er geen aanleiding is om te denken dat er sprake is van ondermijnende criminaliteit.

In Nederland zijn enkele interventieteams in het leven geroepen om de ondermijnende criminaliteit in een bepaald gebied aan te pakken. Het onderzoek van Nelen et al. (2021) geeft inzicht in factoren die bijdragen aan een effectief interventieteam. Zij hebben deze factoren ingedeeld in drie containerbegrippen: kennen, kunnen en willen. Hierna zetten we de factoren per containerbegrip uiteen.

Kennen

- Kennis van en een gedeelde visie over de aard en ernst van de ondermijningsproblematiek zijn belangrijke voorwaarden voor de totstandkoming en continuering van samenwerkingsverbanden. Dit betekent onder andere dat personen in staat moeten zijn om signalen van ondermijning te herkennen;
- De betrokken partners zijn bekend met en onderschrijven de doelstellingen van de aanpak. Het vastleggen van doelstellingen en afspraken in een convenant kan hieraan bijdragen;
- De betrokken partners kennen elkaar en elkaars werkwijzen. Hierbij kan het helpen om de taakverdeling, afspraken en werkwijzen vast te leggen en regelmatig te evalueren. Dit voorkomt dat onbegrip en wrevel ontstaat over elkaars taakopvattingen en werkwijzen;
- Kennis en gebruikmaken van elkaars deskundigheid en informatie resulteren in een betere samenwerking;
- De betrokken partners hebben voldoende kennis over de juridische (on)mogelijkheden om informatie met elkaar uit te wisselen en hierover worden duidelijke afspraken gemaakt. Ook is het belangrijk dat er voldoende bereidheid is om informatie uit te wisselen. Als dit niet het geval is, leidt dit tot onbegrip en terughoudendheid bij andere partners.

Kunnen

- Het ontwerp- en besluitvormingsproces bevordert de samenwerking. Het is belangrijk dat de relevante partners hierbij worden betrokken. Ook moet er een duidelijk projectplan liggen waarin de taken en verdeling van acties duidelijk zijn omschreven, evenals wie de regie voert over het geheel en wie beslist of een project stopt;
- De betrokken partners ontwikkelen een 'theorie van verandering' waaruit duidelijk wordt hoe het programma moet leiden tot de gewenste uitkomst. De beschreven uitkomsten moeten duidelijk meetbaar zijn;
- De informatie die wordt opgehaald, wordt afgezet tegen de theorie van verandering. Zodoende wordt de opgehaalde informatie gebruikt om vast te stellen wat de samenwerking oplevert;
- De uitkomsten worden gebruikt om successen en verbeterpunten in kaart te brengen en door te voeren;
- De infrastructuur voor informatiedeling is goed doordacht en vormgegeven. Zo moet duidelijk zijn welk doel het delen van informatie dient, wordt vertrouwelijke informatie veilig opgeslagen en gedeeld en is er een convenant waarin afspraken staan over de informatiedeling. Dit voorkomt dat schotten tussen de verschillende organisatieonderdelen de informatiestroom in de weg staan;
- De aangewezen leidinggevenden beschikken over voldoende vaardigheden om het proces te begeleiden;
- Over de aanpak en de voortgang wordt zowel tussen de samenwerkende partners als naar buiten toe helder en eenduidig gecommuniceerd;

- De toegezegde ‘capaciteit’ in menskracht en databronnen is gegarandeerd;
- De borging van de samenwerking is gegarandeerd; enerzijds door de leerervaringen vast te leggen en te delen, anderzijds door de samenwerking institutioneel te verankeren.

Willen

- De betrokken partners delen een *sense of urgency* ten aanzien van de noodzaak om gezamenlijk iets te doen aan de ondermijningsproblematiek;
- Iedere partner moet ervan overtuigd zijn een bijdrage te kunnen leveren, in plaats van dat een partner zichzelf afvraagt *what’s in it for me?*;
- De betrokken partners vertrouwen elkaar. Het vertrouwen wordt in positieve zin beïnvloed als er een goede werksfeer en wederzijds respect is en de partners elkaar de ruimte bieden voor elkaars visies, kennis en ervaringen. Als men elkaar meer ziet als een concurrent staat het een effectieve samenwerking in de weg;
- Verschillen in de beroepscultuur tussen partners staan de ‘wil’ tot samenwerking niet in de weg. Onbegrip over de cultuurverschillen kan effectieve samenwerking in de weg staan;
- De gewoontes en routines van partners worden ingezet ten behoeve van de samenwerking. Iedere partner kijkt ook kritisch naar zichzelf of bepaalde routines aangepast moeten worden om de samenwerking te verbeteren;
- De betrokken partners zijn zich bewust van wederzijdse afhankelijkheid. Als partners bijvoorbeeld informatie hebben en deze niet of onvoldoende delen, leidt dit tot frustraties bij andere partners.

Referenties

Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland & Avans Hogeschool (2022). *Handreiking informatie-beeld recreatieparken voor gemeenten*.

RIEC LIEC (z.d.). *Ondermijningsbeelden*.

Nelen et al. (2021). *Procesevaluatie en Actieonderzoek versterking aanpak ondermijnende criminaliteit*.

2

De samenstelling en werkwijze van het interventieteam

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de samenstelling van het interventieteam (paragraaf 2.1). Daarna gaan we in op de werkwijze (paragraaf 2.2), de aanleiding van controles (paragraaf 2.3) en de geldende bevoegdheden en gebruikte middelen (paragraaf 2.4). In de paragrafen 2.5 tot en met 2.7 staan we stil bij de communicatie tijdens controles, het veiligheidsbewustzijn en de debriefing en evaluaties van controles. Tot slot zetten we de opbrengsten en afhandelingen van controles uiteen (paragraaf 2.8) en reflecteren we op de werkwijze en opbrengsten gedurende de onderzoeksperiode van twee jaar (paragraaf 2.9).

2.1 Samenstelling van het interventieteam

In december 2023 zijn acht personen een vast onderdeel van het interventieteam. Het zijn een algemeen coördinator, teamcoördinator, twee experts op het gebied van de Participatiewet en Algemene wet bestuursrecht (Awb), een expert op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en Jeugdwet, een jurist met ervaring op het thema ondermijning, een administratief ondersteuner en een analist. In een periode van een jaar zijn negen personen aan het team toegevoegd. Van deze negen personen behoren er in juni 2025 nog vijf tot het interventieteam. De reden van de groei is dat het interventieteam zich sinds 2024 niet meer enkel richt op de wijken Poelenburg en Peldersveld, maar op heel Zaandam-Oost. Er was dus meer mankracht nodig. Volgens de gesproken leden van het interventieteam waren de selectiecriteria als volgt:

- De persoon wil actiegericht werken, heeft geen 9-tot-5-mentaliteit en kan snel schakelen als zich iets voordoet;
- De persoon is leergierig;
- De persoon denkt niet alleen vanuit zijn/haar eigen opdracht, maar denkt op integraal niveau. Hiermee wordt bedoeld dat de persoon per situatie kan inschatten welke gemeentelijke afdeling of externe partner een rol kan spelen bij een toekomstige controle en voor wie een resultaat na een controle interessant is;
- De persoon heeft voelsprietten voor ondermijnende criminaliteit, zoals het kunnen waarnemen van afwijkend gedrag; predictive profiling (hierover meer in paragraaf 2.3).

2.1.1 Rol- en taakverdeling binnen het interventieteam

In december 2023 vragen respondenten zich af of de algemeen coördinator van het interventieteam niet een te groot takenpakket heeft en het interventieteam niet te veel afhankelijk is van deze persoon; is het interventieteam in staat om op dezelfde voet verder te gaan als de algemeen coördinator uitvalt? Leden van het interventieteam zeg-

gen in december 2023 dat ze zich bewust zijn van deze kwetsbaarheid. Ze hebben hier al een ontwikkeling in doorgemaakt en willen hier nog verder stappen in zetten.

In juni 2024 spreken respondenten de wens uit dat de coördinator van het interventieteam voorafgaand aan iedere controle duidelijk communiceert wat ieders rol is. Tot dat moment was in feite iedereen overal van. Dit brengt het risico met zich mee dat een controle onoverzichtelijk en chaotisch wordt, waardoor scherpere ontbreekt en eventuele belangrijke signalen/resultaten gemist kunnen worden.

In december 2024 zeggen enkele respondenten dat de groei van het interventieteam ervoor heeft gezorgd dat de algemeen coördinator steeds meer als teamleider is gaan fungeren; zij ervaren dat als prettig. Verder zeggen twee leden van het interventieteam dat iedereen steeds beter op elkaar ingespeeld raakt. In de periode januari tot en met juni 2025 heeft het interventieteam naar eigen zeggen een volgende professionaliseringslag ondergaan. Ze hebben de rol- en taakverdeling scherper weggezet; in gezamenlijkheid is bepaald wie wat doet en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook hebben enkele nieuwe leden van het interventieteam zich dermate ontwikkeld, dat zij op korte termijn – indien nodig – de aansturende rol van de algemeen coördinator zouden kunnen overnemen. Uit de observatie van een controle in juni 2025 blijkt dat dit al gebeurt.

2.2 De werkwijze

Zoals in paragraaf 1.1 al is genoemd, startte het interventieteam met de opdracht om de criminele netwerken in Poelenburg en Peldersveld – en daarmee hun verdienmodellen – te verstoren. Na een jaar diende het interventieteam dit dus niet alleen te bereiken in Poelenburg en Peldersveld, maar in heel Zaandam-Oost. Het interventieteam heeft dus een gebiedsgebonden opdracht, gefinancierd door gelden vanuit het Pact.

Om te voldoen aan de opdracht heeft het interventieteam een duidelijke manier van werken meegekregen, aldus respondenten. Het interventieteam moet in de haarsvaten van de wijken zitten, actiegericht en zo snel mogelijk interveniëren en daarbij – indien nodig – de grenzen van de bestuurlijke bevoegdheden als toezichthouder opzoeken; conform het bestuursrecht. Het interventieteam voert twee typen controles uit. Ten eerste zijn er reguliere controles waarin ofwel enkel leden van het interventieteam participeren ofwel met enkele partners wordt samengewerkt. Ten tweede voert het interventieteam controles uit waarin het op integrale wijze samenwerkt met meerdere gemeentelijke afdelingen en/of externe partners (zie paragraaf 3.1 voor de samenwerkingspartners).

Uit de data-analyse blijkt hoeveel reguliere en integrale controles het interventieteam per half jaar heeft uitgevoerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 – Het aantal reguliere en integrale controles door het interventieteam per half jaar (n=223)

	1e half jaar	2e half jaar	3e half jaar	4e half jaar	Totaal
Regulier	29	49	70	50	198
Integraal	6	8	7	4	25
Totaal	39	54	76	54	223

Het interventieteam voert vooral reguliere controles uit: 89 procent van alle controles. Ook valt het op dat in het derde halfjaar meer reguliere controles zijn uitgevoerd dan in de andere halve jaren. Voor veel van de 25 integrale controles geldt dat meerdere locaties zijn gecontroleerd: in totaal 75.

Reeds is genoemd dat het interventieteam zich sinds 2024 richt op het gebied Zaandam-Oost, bestaande uit de wijken Poelenburg, Pelders- en Hoornseveld, Kogerveldwijk, Rosmolenwijk en Zaandam Zuid. In het ontvangen databestand staat in welke wijken de 198 reguliere controles zijn uitgevoerd. De wijk Zaandam-Zuid komt met 61 keer (31%) het meest voor, gevolgd door de wijken Pelders- en Hoornseveld (44 – 22%) en Poelenburg (38 – 19%). In mindere mate zijn controles uitgevoerd in de Rosmolenwijk (23 – 12%), Kogerveldwijk (10 – 5%), Zaandam-Noord (4 – 2%), Nieuw-West (4 – 2%), Oude Haven (3 – 2%) en Oud Koog aan de Zaan (1 – 1%). Zes keer (3%) is de wijk niet genoemd, maar staat aangegeven dat de controle heeft plaatsgevonden in het gebied Zaandam-Oost. Verder hebben vier reguliere controles zich elders in het land voorgedaan, namelijk in Alkmaar, Lelystad, Purmerend en Wormerveer. Voor de 75 integraal gecontroleerde locaties geldt dat iets minder dan de helft in Zaandam-Zuid is gelegen (35 – 47%). Ook zijn veel locaties in Poelenburg onderzocht (25 – 33%). In mindere mate zijn controles uitgevoerd in de Rosmolenwijk (6 – 8%) en in Pelders- en Hoornseveld (3 – 4%). Incidenteel zijn locaties onderzocht in de wijken Kogerveldwijk (2 – 3%) en in het gebied Zaandam-Oost (3 – 4%). Tot slot ligt één locatie (1%) in Assendelft. Uit deze analyse blijkt dat het interventieteam 8 procent van de reguliere controles en 1 procent van de integraal gecontroleerde locaties buiten het gebied Zaandam-Oost heeft uitgevoerd.

Van 194 reguliere controles is het type locatie bekend. De meeste controles hebben plaatsgevonden in of bij woningen, namelijk 138 keer (71%). Ook hebben 32 reguliere controles (16%) zich in of bij bedrijfspanden voorgedaan. Locaties waar nauwelijks controles hebben plaatsgevonden, zijn in garage(boxen) (8 – 4%), op de openbare weg (7 – 4%), in parken (3 – 2%), bouwketen (2 – 1%) en in/bij een opslagbox, loods, sportvereniging en parkeerplaats (ieder 1 – 1%). Van 73 integraal gecontroleerde locaties zijn de typen locaties ook gespecificeerd. Daaruit blijkt dat voornamelijk bedrijfspanden gecontroleerd zijn, namelijk 40 keer (55%). Ook woningen zijn regelmatig gecontroleerd (19 – 26%). De overige locaties betreffen bergingen (4 – 5%), garageboxen, opslagboxen en loodsen (ieder 2 – 3%) en een clubhuis, tuinhuisje, kelderbox en opvanglocatie (ieder 1 – 1%).

2.3 De aanleiding van controles

Toen het interventieteam in januari 2023 startte, maakte het gebruik van verschillende informatiebronnen voor het organiseren van controles. In het startgesprek gaven leden van het interventieteam aan onder andere resultaten uit embargo-onderzoeken te gebruiken die in opdracht van de gemeente Zaanstad door externe partijen zijn uitgevoerd. Het betrof bijvoorbeeld een onderzoek dat inzicht bood in de kwetsbaarheid van en kansen op ondermijning in de wijken Poelenburg en Peldersveld, door op basis van open bronnen een analyse te maken van de ondernemingen die in die wijken stonden ingeschreven. Ook ontving het interventieteam informatie van partners, liep het Meld

Misdaad Anoniem (MMA)-meldingen van burgers uit en paste het predictive profiling toe. Hierover zegt een lid van het interventieteam dat door predictive profiling afwijkend – of niet algemeen geaccepteerd – gedrag wordt waargenomen. Het team focust zich op personen die:

- langer op een (parkeer)plek blijven hangen dan logisch;
- zich op afwijkende tijden in een bepaald gebied bevinden. Bijvoorbeeld in de nacht op een industrieterrein;
- een onlogische route door de wijk afleggen;
- lopend of rijdend zoekend om zich heen kijken met de telefoon in de hand;
- kennelijk iets proberen te verstoppen;
- zeer kort contact met elkaar hebben of zeer kort ergens binnen zijn;
- asociaal verkeersgedrag vertonen;
- met een telefoon in de hand op een plek staan te wachten en vervolgens steeds van plek wisselen zonder feitelijk iets gedaan te hebben;
- doen alsof ze niets met elkaar te maken hebben, maar toch non-verbaal met elkaar communiceren.

Het lid van het interventieteam zegt dat predictive profiling erg moeilijk is, omdat de voornoemde punten geen zekerheid bieden dat er ook iets aan de hand is. Wat helpt in het goed kunnen waarnemen van afwijkend gedrag, is dat een professional de (gewoontes binnen een) wijk van binnen en buiten kent. Aan de hand daarvan kan de professional namelijk inschatten of het gedrag van een persoon afwijkt; wel of niet algemeen geaccepteerd is.

Een andere manier waarop het interventieteam haar informatiepositie verrijkte, was via het principe “Knock-and-Talk”. Naast dat het gebruikmaakte van de resultaten uit het zojuist genoemde embargo-onderzoek, zocht het via het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) ook naar dubieuze situaties op adressen. Een voorbeeld is een ingeschreven garagebedrijf in een flatgebouw of meerdere ingeschreven ondernemingen op één woonadres terwijl het overgrote deel van die eigenaren niet op dat adres stonden ingeschreven. Het interventieteam ging langs op die adressen, belde aan en sprak met degene die opendeed over de betreffende onderneming(en). Naast dat deze gesprekken de informatiepositie in algemene zin verrijkte, was het in bepaalde gevallen ook de concrete aanleiding voor een volgende te organiseren controle. Als het informatie betrof die nuttig was voor partners, deelde het interventieteam deze informatie.

Leden van het interventieteam geven in juni 2025 aan dat aan alle controles informatie ten grondslag ligt; ze werken informatiegestuurd. Het betreft informatie die voortkomt uit waarnemingen door predictive profiling, ontvangen informatie van partners, ontvangen (anoniem) meldingen van burgers, eerdere controle- of onderzoeksresultaten en wetenschappelijk aangetoonde risicobranches en -locaties.

De data-analyse toont wie/welke organisaties over de informatie beschikten die hebben geleid tot de reguliere en integrale controles (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2 – De bron van informatie voor de reguliere dan wel integraal gecontroleerde locaties (n=273)

Reguliere controles (n=198)		
<i>Organisatie(s)</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Interventieteam	102	52%
Politie	30	15%
Interventieteam en politie	14	7%
MMA-melding	12	6%
Interventieteam en Afdeling Naleving	7	4%
Afdeling Bouw RO	6	3%
Anonieme melding bij het interventieteam	6	3%
Interventieteam en prostitutieteam	5	3%
Afdeling Straattoezicht	5	3%
Prostitutieteam	4	2%
Afdeling Ondernijning	1	1%
AVIM	1	1%
Deurwaarder-Woningbouw	1	1%
Douane	1	1%
Gemeente (niet gespecificeerd)	1	1%
Interventieteam en Handhavingsknelpunt Cottica	1	1%
Team Wijkgerichte Overlast	1	1%
Integraal gecontroleerde locaties (n=75)		
<i>Organisatie(s)</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Interventieteam en politie	25	34%
Interventieteam	22	30%
Interventieteam en ODNZKG	14	19%
Interventieteam, politie en woningcorporatie ZVH	4	5%
MMA-melding	3	4%
Handhavingsknelpunt Cottica	2	3%
Politie	2	3%
Anonieme melding bij het interventieteam	1	1%
Politie + COA	1	1%
Onbekend	1	1%

Uit tabel 2.2 blijkt dat het interventieteam in 129 van de 198 reguliere controles (65%) – al dan niet met een andere partij – over informatie beschikte die aanleiding gaf voor een controle. Dit geldt ook voor 65 integraal gecontroleerde locaties (88%). De politie heeft ook regelmatig aan de basis gestaan van een controle, namelijk voor 44 reguliere controles (22%) en 32 integraal gecontroleerde locaties (43%). Een opvallend verschil

is dat informatie van de gemeentelijke afdelingen Bouw RO, Naleving, Ondermijning, Straattoezicht (waar het Team Wijkgerichte Overlast onder valt) en het prostitutieteam wel ten grondslag heeft gelegen aan 30 reguliere controles, maar niet aan integrale controles. Ook valt het op dat respectievelijk twaalf en zes reguliere controles zijn gestart naar aanleiding van MMA-meldingen of anonieme meldingen bij het interventieteam; dit doet opgeld voor respectievelijk drie en een integraal gecontroleerde locatie.

De data bieden ook inzicht in de aard van de informatie (zie tabel 2.3). Het aantal onderscheiden thema's in de tabel ligt iets hoger dan het totaal aantal reguliere en integrale controles. Dit komt omdat aan enkele integrale controles meerdere thema's ten grondslag lagen.

Tabel 2.3 – De aard van de informatie voor regulier dan wel integraal gecontroleerde locaties (n=273)

Half jaar	Reguliere controles (n=198)		Integraal gecontroleerde locaties (n=78)	
	Thema	Aantal	Thema	Aantal
1e	Verdovende middelen	14	Automotive	2
	Diefstal	4	Vuurwerk	2
	Prostitutie	3	Opslag	1
	Vergunning: Horeca	3	Prostitutie	1
	Illegaal gokken	2	Onbekend	1
	Geweld	1		
	Onrechtmatig wonen	1		
	Vuurwerk	1		
2e	Onrechtmatig wonen	11	Overig: geen specificatie	9
	Verdovende middelen	11	Verdovende middelen	7
	Prostitutie	8	Onrechtmatig wonen	5
	Glazenwassersaanpak	3	Automotive	1
	Accijnsfraude	2	Glazenwassersaanpak	1
	Diefstal	2	OMG	1
	Geweld	2	Opslag	1
	Vergunning: Horeca	2		
	Milieu	2		
	OMG	2		
	Geneesmiddelenwet	1		
	Vastgoedfraude	1		
	Vergunning: Avondwinkel	1		
	Vuurwerk	1		
3e	Glazenwassersaanpak	25	Onrechtmatig wonen	9
	Verdovende middelen	14	Automotive	7
	Prostitutie	10	Overig: geen specificatie	7
	Omgevingswet	6	Glazenwassersaanpak	5
	Vergunning: Horeca	4	Omgevingswet	4
	Illegaal verblijf	3	Vuurwerk	2
	Alcoholwet	2	Accijnsfraude	1
	Geneesmiddelenwet	1	Alcoholwet	1

	Diefstal	1	Prostitutie	1
	Geweld	1		
	Illegaal gokken	1		
	Onrechtmatig wonen	1		
	Overig: verkeerscontrole	1		
4e	Glazenwassersaanpak	37	Automotive	3
	Verdovende middelen	7	Omgevingswet	3
	Prostitutie	2	Overig: geen specificatie	2
	Vergunning: Horeca	2	Verdovende middelen	1
	Uitkering	1		
	Vergunning: Slopen	1		

Allereerst valt het op dat het interventieteam vanwege een grote verscheidenheid aan thema's controles uitvoert, namelijk 24 thema's. Ingezoomd op de 198 reguliere controles hebben de meeste controles plaatsgevonden vanwege de glazenwassersaanpak, namelijk 65 keer (33%). Vanwege diezelfde aanpak zijn zes locaties (8%) integraal gecontroleerd. De meeste controles van glazenwassers hebben vanaf het derde half jaar plaatsgevonden. Dit komt omdat het interventieteam vanaf 1 juli 2024 de opdracht heeft gekregen om het controleren van glazenwassersbedrijven te prioriteren, vanwege de vergunningsplicht die vanaf dat moment is gaan gelden voor glazenwassers. Het interventieteam controleert glazenwassers die staan ingeschreven in het gebied Zaandam-Oost door hen te volgen en te kijken of zij zonder vergunning ramen zemen. Deze aanpak moet de ondermijnende criminaliteit in deze branche tegengaan. De keuze voor het volgen van een glazenwasser gebeurt enerzijds aselectief, anderzijds omdat er bijvoorbeeld vermoedens zijn van een schijnconstructie ter ontduiking van de vergunningsplicht.

In juni 2025 werpen enkele respondenten het discussiepunt op of de glazenwassersaanpak effectief is, of dit het lokale veiligheidsbeleid verbetert. Veelal diezelfde respondenten geven aan hier onvoldoende zicht op te hebben. Mede daarom vragen ze zich af of het nodig is dat het interventieteam de glazenwassers door heel Nederland volgt. Een van deze respondenten oppert dat de glazenwassersaanpak overgenomen zou moeten worden door het RIEC of LIEC. Meerdere respondenten zijn echter van mening dat de glazenwassersaanpak effectief is. Dit blijkt volgens hen uit de vele Lasten Onder Dwangsom (LOD's) die worden opgelegd (zie paragraaf 2.8) en het feit dat glazenwassersbedrijven zich hebben verplaatst naar gebieden buiten de gemeente Zaanstad. Dit bevestigt volgens hen ook dat het nodig is dat het interventieteam glazenwassers door heel Nederland controleert. Hoewel het een lokale aanpak is, is het gericht op een doelgroep die landelijk opereert en hun inkomsten verdeeld over de wijken in Zaanstad. Door de glazenwassers niet te volgen, is het volgens dezelfde respondenten onmogelijk om de vergunningsplicht te handhaven en daarmee een vuist te maken tegen de malafide glazenwassersbranche.

De respondenten die de glazenwassersaanpak effectief vinden, doen ook suggesties om de aanpak te verbeteren:

- Het interventieteam moet zich tijdens controles houden aan de wet- en regelgeving, waarmee wordt bedoeld op het rijgedrag. Als het interventieteam snelheids-overtredingen moet begaan om een glazenwasser te kunnen volgen, is dat volgens respondenten een reden om met de actie te stoppen. Op die manier voorkomt het interventieteam ook dat negatieve beeldvorming ontstaat over hetgeen het team doet;
- Als het interventieteam weet waar zij gaan uitkomen tijdens een glazenwasserscon-trole, is het nodig dat de lokale autoriteiten hiervan op de hoogte worden gesteld. Het interventieteam vertelt dat dit nu gebeurt door een mutatie in het incidentregi-stratiesysteem van de politie (Basisvoorziening Handhaving; BVH) te plaatsen onder een specifieke meldcode, met uitleg over de reden waarom het interventieteam actief is. Als het interventieteam tijdens een controle in een andere regio uitkomt, is het de bedoeling dat de lokale politie deze meldcode doorkrijgt. Met die meldcode kan de lokale politie de BVH-mutatie inzien. Tijdens een observatie van een gla-zenwasserscontrole blijkt in de praktijk dat deze meldcode niet altijd (direct) wordt gelezen door de lokale politieambtenaren, waardoor de actie vertraging oploopt. Een respondent stelt een meer directe informatieoverdracht voor, namelijk door tijdens een glazenwasserscontrole iemand binnen het basisteam Zaanstreek aan te wij-zen die verantwoordelijk is voor de directe communicatie richting een ander basis-team in Nederland. Door een snelle en juiste informatieoverdracht kan volgens deze respondent op lokaal niveau ook geen negatieve beeldvorming ontstaan over het interventieteam;
- Doordat veel glazenwassersbedrijven zonder vergunning actief blijken te zijn, legt de burgemeester veel LOD's op (zie paragraaf 2.8). Dit duurt echter relatief lang. Hierdoor gaat er vaak veel tijd overheen tot de last verbeurd wordt verklaard. Dit heeft volgens het interventieteam tot gevolg dat de vaart uit de 'klappen' wordt gehaald.

Terugkomend op tabel 2.3 valt het op dat het interventieteam ook relatief veel regu-liere controles uitvoert wegens informatie over enkele andere thema's. Dit geldt onder andere voor het thema verdovende middelen (46 reguliere controles – 23%). Kijkende naar de concrete achterliggende informatie gaat het voornamelijk om verdenkingen en vermoedens van het vervaardigen, in bezit hebben of verhandelen van verdovende mid-delen. Denk hierbij aan drugshandel op straat of een hennepkwekerij in aanbouw of in werking. In mindere mate worden controles uitgevoerd op basis van onderzoeksresul-taten uit het verleden. Zo komt het voor dat een controle plaatsvindt op een locatie waar eerder een hennepkwekerij is aangetroffen of omdat iemand is aangehouden vanwege het bezit van een aanzienlijke hoeveelheid drugs en daarom zijn woning gecontroleerd wordt. Deze informatie komt voornamelijk van de politie (onder andere via bestuurlijke rapportages), door gedane waarnemingen, ontvangen meldingen en eerdere controle-of onderzoeksresultaten.

Een ander thema dat relatief vaak ten grondslag heeft gelegen aan reguliere controles, is prostitutie (23 – 12%. In de meeste gevallen zijn er vermoedens van illegale prostitutie. Deze informatie komt vaak van het gemeentelijke prostitutieteam, dat op websites zoals Kinky in contact komt met personen die tegen betaling seksuele handelingen met anderen aanbieden. In mindere mate worden dergelijke controles uitgevoerd omdat er meldingen binnenkomen van mogelijk illegale prostitutie, omdat op een locatie eerder is aangetoond dat daar illegale prostitutie heeft plaatsgevonden of omdat het interventieteam opmerkt dat er op een locatie veel aanloop van personen is.

Voor de andere reguliere controles geldt ook dat waarnemingen, meldingen en (analyses van) eerdere onderzoeksresultaten er aan ten grondslag liggen. Zo is bijvoorbeeld waargenomen dat alcohol aan minderjarigen wordt verkocht en dat ergens een grote hoeveelheid fietsen staat die mogelijk van diefstal afkomstig is. Ook zijn meldingen ontvangen dat in een supermarkt illegale medicijnen verkocht zouden worden en dat iemand illegaal in Nederland zou verblijven en werken. Verder staat in de door ons ontvangen data onder andere dat er vermoedens zijn van illegale kamerverhuur, illegale bewoning, het uitvoeren van bedrijfsactiviteiten zonder exploitatievergunning en het uitvoeren van sloopwerkzaamheden zonder vergunning.

Met betrekking tot de 75 integraal gecontroleerde locaties valt het ten eerste op dat er 18 keer (24%) geen specifiek thema genoemd staat waarop de controle zich richt. Het betreft onder andere integrale controles op/bij bedrijventerreinen waar diverse soorten ondernemingen worden gecontroleerd. Hierover zegt het interventieteam: Middels het uitvoeren van de controles willen we naar de bonafide ondernemers uitstralen dat er controles plaatsvinden vanuit de overheid en we bezig zijn met het creëren van een veilig en aantrekkelijk ondernemersklimaat voor bonafide ondernemers. Daarbij willen we malafide ondernemingen in beeld brengen, (integraal) aanpakken en de gelegenheid voor malafide activiteiten op het bedrijventerrein verkleinen. Met de controles zorgen we voor een zichtbare overheid in het gebied. De data-analyse toont verder aan dat relatief veel locaties integraal gecontroleerd zijn vanwege het geconcretiseerde thema onrechtmatig wonen (14 – 19%). De controles worden onder andere uitgevoerd omdat eerder is aangetoond dat personen niet staan ingeschreven op het adres, meldingen zijn binnengekomen van illegale kamerverhuur of omdat op basis van waarnemingen bijvoorbeeld vermoedens van onderverhuur bestaan. Voor de locaties die integraal gecontroleerd zijn vanwege de thema's automotive (13 – 17%), vuurwerk (4 – 5%) en opslag (2 – 3%) geldt dat hieraan wetenschappelijke kennis ten grondslag ligt. Zo staat in de door ons ontvangen data bijvoorbeeld beschreven dat het bekend is dat criminelen graag gebruikmaken van de automotive branche om geld wit te wassen, anoniem rond te rijden in een auto die niet op hun naam staat en om verborgen ruimtes in te laten bouwen. Omdat autobedrijven daarmee (on)bewust criminele activiteiten kunnen faciliteren, zijn tijdens integrale controles autobedrijven gecontroleerd. Ook staat in de data dat opslagboxen, bergingen en garageboxen aantrekkelijk zijn voor de opslag van bijvoorbeeld (illegaal) vuurwerk of goederen in relatie tot handel in (illegaal) vuurwerk, verdovende middelen en andersoortige criminaliteit. Omdat dit in strijd is met het bestemmingsplan worden aselectief gebieden in Zaandam-Oost gekozen, om vervolgens binnen die

gebieden alle bergingen, opslag- en garageboxen te controleren op de aanwezigheid van (illegaal) vuurwerk en verdovende middelen.⁵

In december 2024 en juni 2025 uiten sommige respondenten kritiek op de controles waar in aselectief gekozen gebieden alle opslagboxen, bergingen en garageboxen worden gecontroleerd. Daarbij nemen ze het eindejaarsoffensief als voorbeeld. Volgens hen wordt hooguit in enkele objecten iets aangetroffen. Hierdoor weegt het resultaat vaak niet op tegen de tijd die erin wordt geïnvesteerd, aldus diezelfde respondenten. Zij vinden dat dergelijke controles een meer kwalitatieve insteek moeten hebben; op basis van informatie objecten in verschillende gebieden controleren. Op deze manier zullen de controles relatief meer resultaat opleveren en daarmee efficiënter zijn.

In juni 2025 is het interventieteam voornemens nog steeds controles uit te voeren in aselectief gekozen gebieden en binnen die gebieden alle objecten te controleren. Enkele andere respondenten zijn het hier mee eens. Zij geven hiervoor meerdere redenen:

- Het controleren van alle objecten in een gebied is wenselijk. Zo straalt het interventieteam uit alle burgers gelijk te behandelen. Hierdoor voorkom je dat er vermoedens van selectiviteit ontstaan;
- Ondermijning vindt veelal ongezien plaats, zeker in de zogenaamde zwijgwijken van Zaandam-Oost. Hierdoor ontbreekt het vaak aan informatie en is het controleren van alle objecten noodzakelijk;
- Door alle objecten in een gebied te controleren, zijn toezichthouders langer in het gebied aanwezig dan wanneer enkele objecten gecontroleerd worden. Hierdoor krijgen toezichthouders zicht op groepen en op de aanloop van personen. Dit bevordert de informatiepositie. Vaak is de bijvangst dan ook groter dan de resultaten die voortkomen uit het controleren van objecten;
- Het controleren van alle objecten heeft een positief effect op het veiligheidsgevoel van burgers, omdat het uitstraalt dat de overheid actief criminaliteit bestrijdt. Ook heeft het een preventieve werking. De criminele netwerken zien namelijk dat ze gecontroleerd kunnen worden, ook al verhullen ze hun praktijken nog zo goed.

Door enkele respondenten is als verbeterpunt genoemd dat het interventieteam tijdens controles burgers meer uitleg moet geven waarom de objecten gecontroleerd worden, zeker tijdens de controles in aselectief gekozen gebieden waar geen concrete informatie voorhanden is. Het interventieteam moet vertellen waarom de controle wordt uitgevoerd, wat het doel van de controle is en op basis van welke bevoegdheden het gebeurt. Om de toezichthouders hier tijdens een controle niet mee te belasten, stelt een respondent voor dat altijd een gemeenteambtenaar meegaat en deze taak gaat vervullen.

Door de informatievoorziening naar burgers toe te verbeteren, verwachten de respondenten dat het interventieteam haar legitimiteit in de wijk vergroot. In bredere zin zal het vertrouwen in de overheid daardoor ook toenemen. Het gewenste neveneffect is dat de meldingsbereidheid van burgers groter wordt en daarmee de informatiepositie

5. Door deze omschrijving, maar ook door de twee geobserveerde controles tijdens het eindejaarsoffensief, is het ons bekend dat er meer opslagboxen, bergingen en garageboxen gecontroleerd zijn dan de data weergeeft. Hierdoor hebben wij geen zicht op het exacte aantal onderzochte locaties.

van het interventieteam en haar partners verbetert. Om de grotere meldingsbereidheid te handhaven, is in december 2023 en juni 2025 door respondenten aangegeven dat burgers vaker een terugkoppeling moeten krijgen van wat er met hun melding is gedaan.

2.4 De bevoegdheden en middelen

In subparagraaf 2.2 is geschreven dat respondenten positief zijn over het gegeven dat het interventieteam de grenzen van de bevoegdheden opzoekt als dat nodig is, omdat dit bijdraagt aan het verstoren van de criminele netwerken. In december 2023 waarschuwden respondenten – waaronder leden van het interventieteam – er wel voor dat het enthousiasme van het interventieteam soms leidt tot onoverzichtelijke en kwetsbare situaties. In die gevallen bestaat het risico dat men zich niet aan de bevoegdheden houdt, aldus de respondenten. Zeker in de beginfase van het interventieteam is dit een enkele keer voorgekomen. Voor de algemeen coördinator van het interventieteam is dit reden geweest om tijdens iedere briefing en in ieder draaiboek te benadrukken dat iedereen zijn of haar eigen bevoegdheden goed voor ogen moet houden. Concreet wordt in de briefing en het draaiboek aandacht geschonken aan de aanleiding voor de controle, doelstelling, informatie over het te controleren pand/bedrijf, bevoegdheden per betrokken partner, te hanteren werkwijze tijdens de controle en de plannen voor de debriefing.

In het tweede halfjaar geven leden van het interventieteam aan dat het van meerwaarde zou zijn als meer leden een boa-getuigschrift halen. Dit vergroot namelijk hun bevoegdheden en mogelijkheden, zoals het mogen controleren van kentekens. Hiertoe zijn in juni 2025 twee leden van het interventieteam geautoriseerd. Aangezien het een waardevolle informatiebron is, bijvoorbeeld om te zien of een voertuig op naam van een onderneming staat, ziet het interventieteam dit aantal graag groeien. In juni 2025 is dit nog niet gebeurd.

In juni 2025 zeggen respondenten – mede door het gepubliceerde FTM-artikel – dat het interventieteam moet opletten dat het geen opsporingsbevoegdheden toepast. Ook stellen respondenten kritische vragen over het opzoeken van de grenzen:

- Worden de bevoegdheden altijd goed toegepast?
- Blijft het opzoeken van grenzen wel binnen de reikwijdte van de bevoegdheden?
- Zorgt het opzoeken van grenzen er niet voor dat de grenzen steeds verder gaan verschuiven?

Dezelfde respondenten geven drie redenen voor het stellen van deze kritische vragen. Ten eerste dient rechtsstatelijkheid altijd het fundament van een controle te zijn en heiligt het doel niet de middelen. Ten tweede bestaat het risico op een sepot tijdens een rechtszaak, als blijkt dat het interventieteam tijdens een controle haar bevoegdheden heeft overschreden. Ten derde is er bij een overschrijding van bevoegdheden sprake van een bestuurlijk afbreukrisico.

Verder vragen enkele respondenten zich in het tweede, derde en vierde half jaar af of de inzet van bepaalde middelen door het interventieteam nodig en proportioneel is. Het gaat onder andere om het dragen van een veiligheidsvest en de inzet van speurhonden tijdens een controle. Dit heeft volgens hen een repressieve uitstraling en het interven-

tieteam moet zich daarom afvragen of dit gewenst is. Een respondent ergert zich in juni 2025 aan het feit dat mensen zich afvragen of het dragen van een veiligheidsvest door het interventieteam wel proportioneel is: *Het interventieteam komt regelmatig in een hoge-re gevaarsetting met burgers in contact dan professionals die wel een veiligheidsvest dragen.* Zover de inzet van speurhonden vragen respondenten zich sinds het tweede half jaar af of dit effectief is. De speurhonden gaan volgens hen regelmatig zitten bij bijvoorbeeld een opslagbox, waarna binnen niets wordt aangetroffen. Deze respondenten vinden daarom dat de inzet van speurhonden niet opweegt tegen de uitstraling en opbrengsten van dergelijke controles. Zeker niet in het geval meerdere speurhonden deel uitmaken van de controle, omdat ze niet tegelijkertijd kunnen werken. De aanwezigheid van meerdere speurhonden levert dus ook vertraging op.

Tot slot zegt een lid van het interventieteam dat er ook onwaarheden worden verspreid over de middelen die ze tot hun beschikking hebben. Zo zou het interventieteam drugstesten uitvoeren en gezichtsbedekkende kleding dragen, maar dit klopt niet volgens het lid. Ook worden andere onwaarheden verspreid, namelijk dat de werkwijze van het interventieteam lijkt op dat van een Aanhoudings- en Ondersteuningsteam (AOT) en dat het interventieteam camera's afdekt tijdens controles. Een andere respondent vindt het onbegrijpelijk dat mensen zeggen dat de uitrusting van het interventieteam lijkt op de uitrusting van een AOT.

2.5 Onderlinge communicatie

In december 2023 zeggen respondenten dat het interventieteam duidelijk en professioneel met elkaar communiceert, zowel tijdens een controle als daarbuiten. Een half jaar later vinden meerdere respondenten het wenselijk dat de communicatie tussen het interventieteam en partners tijdens controles verbetert. Men maakt met name gebruik van WhatsApp en Group Talk, maar het nadeel is dat er meerdere groepen zijn waar-tussen geschakeld moet worden. Het gevolg is dat op geen enkel moment iedereen met elkaar in contact staat. Dit is ook door de onderzoekers waargenomen tijdens geobserveerde controles. Er zijn voorbeelden waarbij onvoldoende contact hebben met elkaar de effectiviteit van controles op negatieve wijze heeft beïnvloed. Daarnaast is een gebrek aan communicatie vanuit veiligheidsperspectief niet wenselijk. Een gesuggereerde oplossing voor dit probleem is het investeren in portofoons.

In december 2024 is de situatie ongewijzigd; het interventieteam maakt tijdens controles nog steeds gebruik van Group Talk en WhatsApp. Hierbij geldt dat vanuit veiligheidsoogpunt steeds vaker gebruik wordt gemaakt van WhatsApp, omdat dit platform de mogelijkheid biedt om door elkaar heen te praten. Dit geldt niet voor Group Talk, waardoor iemand in nood mogelijk niet wordt gehoord. Tegelijkertijd vragen meerdere respondenten zich af in hoeverre communicatie via WhatsApp professioneel is. De politie maakt tijdens controles gebruik van portofoons en staat daarmee in verbinding met de algemeen coördinator van het interventieteam. Tijdens gezamenlijke controles bemoeilijken deze verschillen de communicatie. Zo is het de ervaring van de politie dat het tijdens glazenwasserscontroles niet altijd bekend is waar een lid van het interventieteam rijdt en hoe dat gaat. In een groot deel van de controles is het vanuit veiligheidsoogpunt wel van belang dat de onderlinge communicatie soepel verloopt.

In juni 2025 is de conclusie dat het interventieteam tijdens controles nog steeds gebruikmaakt van een groepschat op WhatsApp. Bij sommige controles zit daar ook politiepersoneel in. Gedurende de controles communiceert men via die groepschat en deelt men daar foto's en operationele informatie in. Volgens meerdere respondenten is WhatsApp een onveilig medium en moet er nagedacht worden over een alternatief. Het interventieteam heeft hier ook al meermaals over gesproken met de politie. Als alternatieven zijn door respondenten Signal en Blackberry Messenger (BBM) genoemd. Omdat Signal niet de mogelijkheid biedt om met elkaar te bellen, is dit alternatief afgevallen. In juni 2025 wordt onderzocht of BBM een mogelijkheid is.

2.6 Het veiligheidsbewustzijn

In december 2023 zeggen leden van het interventieteam dat ze tijdens controles de eigen veiligheid hoog in het vaandel hebben staan. Zo zijn ze bijvoorbeeld altijd alert op elkaar en hun omgeving. Wat hierbij helpt, is dat meerdere leden van het interventieteam een politie- of defensieachtergrond hebben. Dit draagt volgens leden van het interventieteam ook bij aan het kunnen omgaan met spannende situaties en denken in risico's.

Een half jaar later laat een aantal respondenten een ander geluid horen, namelijk dat het interventieteam zich moet professionaliseren ten gunste van haar eigen veiligheid. Zo verplaatsen de leden van het interventieteam zich tijdens controles in hun privéauto's, rijden ze daarmee na afloop naar hun standplaats en vervolgens naar huis. Dit is volgens de respondenten een veiligheidsrisico. In december 2024 is dit verbeterd; het interventieteam maakt gebruik van dienstauto's.

In juni 2025 uiten enkele respondenten hun zorgen over het kunnen waarborgen van de veiligheid van het interventieteam, meer specifiek over twee leden. Met de gedachte dat het interventieteam erin slaagt criminele netwerken te verstoren, vragen deze respondenten zich af of het verstandig is dat deze twee personen overall bij willen zijn en alle taken op zich willen nemen. Geopperd is dat zij de uitvoerende taken in de wijken meer bij anderen gaan beleggen, zodat zij meer op afstand sturing kunnen geven aan het team. Leden van het interventieteam zeggen hierover dat ze per controle afwegen wie er wel en niet verstandig aan doet om deel te nemen. De afweging gebeurt op basis van een verwachting tegenover wie het lid kan komen te staan. De onvoorspelbaarheid hiervan zorgt er wel voor dat het risico op een onjuiste inschatting bestaat, aldus een lid van het interventieteam.

2.7 Debriefing en evaluaties

In de debriefings wordt stilgestaan bij wat goed en minder goed ging tijdens een controle en welke resultaten zijn behaald, zo blijkt uit de geobserveerde controles. Volgens een lid van het interventieteam gebeurt dit scherp en trekt men hier lering uit. In juni 2024 zijn enkele respondenten van mening dat de debriefings gebruikt moeten worden om de operationele en tactische werkwijze diepgaander te evalueren. Dit zal in hun ogen leiden tot meer effectieve controles in de toekomst. Ook in juni 2025 zijn twee respondenten van mening dat meer lering getrokken kan worden uit controles. De debriefings worden vaak gebruikt om verbeterpunten te noemen en deze kort te bespreken. Volgens

deze respondenten zijn aanwezig tijdens een debriefing de echter vaak moe en willen ze naar huis. Het komt ook voor dat personen afwezig zijn bij de debriefing omdat ze al een volgende inzet hebben. Volgens een respondent dienen eventuele inhoudelijke punten die voortkomen uit de debriefing pas besproken te worden tijdens een evaluatiemoment. Hiermee bereik je volgens deze respondent grotere verbeterlagen. Een andere respondent oppert het idee om periodiek een integraal overleg te organiseren die wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Tijdens het overleg reflecteren de aanwezigen op acties waarvan men vindt dat de uitvoering beter had gekund.

2.8 Opbrengsten en afhandelingen

In de door ons ontvangen data is van 158 reguliere controles bekend wat de opbrengsten zijn. Er zijn met name opbrengsten behaald ten aanzien van de glazenwassersaanpak, namelijk bij 54 controles. Er is met name geconstateerd dat personen ramen zemen zonder hiervoor over de juiste vergunning te beschikken. Ook zijn bij relatief veel reguliere controles resultaten behaald op het thema verdovende middelen, zoals het aantreffen van hennepkwekerijen, wikkels en ponypacks. Voor de integrale controles geldt dat met name opbrengsten zijn behaald op de thema's verdovende middelen en milieu. In bijlage 1 hebben we alle opbrengsten zo concreet mogelijk uiteengezet.

Van 189 van de 198 reguliere controles staat in de data genoemd welke afhandelingen zijn toegepast; dit betreft er 238 (zie tabel 2.4). Dit betekent dat veel reguliere controles tot meerdere afhandelingen hebben geleid.

Tabel 2.4 - De afhandeling van reguliere controles (n=238)

Afhandeling	Aantal
Last Onder Dwangsom (LOD)	77
Woning, (bedrijfs)pand, garage(box) of berging sluiten	52
Informatie gedeeld met partners	24
Verder onderzoek	18
Aanhouding	11
Bestuurlijke rapportage	10
(Bestuurlijke) boete	10
Last onder Bestuursdwang	4
Mogelijke LOD	4
Eigenaar sluit de zaak zelf	3
Terugkeerbesluit	3
Uitkering bevroren	3
Uitnodigen voor een gesprek op het stadhuis	3
Beëindiging bruikleenovereenkomst	2
Inbeslagname gestolen goederen	2
Inrijverbod	2
Uitkering beëindigen	2

Afhandeling	Aantal
Vordering	2
Aangifte	1
Besluit buiten behandeling aanvraag	1
Eigenaar beëindigt huurovereenkomst zelf	1
BRP-inschrijving	1
Persoon doorverwijzen naar hulpverlening	1
Vergunning intrekken	1

Uit tabel 2.4 blijkt dat een LOD de meest voorkomende afhandeling van een reguliere controle is. Zoals in paragraaf 2.3 al is aangegeven, komt dit omdat veel gecontroleerde glazenwassersbedrijven zonder vergunning actief bleken te zijn. Een afhandeling die ook relatief vaak voorkomt, is het sluiten van een woning, (bedrijfs)pand, garage(box of berging op last van de burgemeester. Verder valt het op dat in relatief veel gevallen informatie wordt gedeeld met partners, zoals de Belastingdienst, Douane, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, KMar en de woningcorporatie Zaandams Volkshuisvesting (ZVH). Tot slot wordt na reguliere controles relatief vaak verder onderzoek gedaan, bijvoorbeeld door het interventieteam, de politie, afdeling Burgerzaken, TWO, of de NLA.

Van 46 integraal gecontroleerde locaties zijn de afhandelingen ook bekend; in totaal 58. De drie meest voorkomende afhandelingen zijn het doen van verder onderzoek (20 keer), informatie delen met partners (12 keer) en een persoon op de juiste manier inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP) (9 keer). Afhandelingen die minder vaak voorkomen, zijn: sluiten van een woning, pand, garage(box) of berging (5 keer), aanhouding (3 keer), contractbeëindiging met huurder, herstelbrief en inbeslagname verdovende middelen (allen 2 keer), en informatie delen met partners, (bestuurlijke) boete, inbeslagname gestolen goederen en LOD (allen 1 keer).

2.9 Terugblik op de afgelopen twee jaar

Ieder half jaar zijn de gesproken respondenten lovend over het interventieteam, bijvoorbeeld over de uitgebreide kennis en expertise waarover de leden van het team beschikken. Ook is men positief over de enthousiaste en proactieve houding van het interventieteam, evenals over de professionele, creatieve en out-of-the-box-werkwijze. Verder geven respondenten aan het prettig te vinden dat het interventieteam doelgericht en ad hoc (lees: snel) acteert, mede door een zeer flexibele beschikbaarheid. In juni 2024 benadrukken verschillende respondenten het belang van het vastleggen van de werkwijze van het interventieteam. Dit kan in de vorm van een handboek of een andere passende documentatievorm. Het vastleggen van de werkwijze biedt een aantal voordelen. Het draagt bij aan de borging van de kennis en kunde binnen het team, bijvoorbeeld bij verloop van personeel. Dit is cruciaal voor het behoud van de successen van het interventieteam. Een ander voordeel is dat bij discussies of onduidelijkheden teruggegrepen kan worden op een dergelijk officieel document.

In juni 2025 zijn de gesproken respondenten unaniem van mening dat het interventieteam in de afgelopen twee jaar waardevolle resultaten heeft geboekt. Het is bin-

nen de eigen mogelijkheden in staat gebleken om criminele netwerken te verstoren. Ook heeft het volgens respondenten een oplossing geboden voor een tekortkoming van de gemeentelijke organisatie, namelijk het gebrek aan slagkracht en flexibiliteit om ondermijning en criminele netwerken aan te pakken. Ook zeggen respondenten dat het interventieteam er in is geslaagd om informatie uit de wijken op te halen; iets dat de gemeentelijke organisatie voor de komst van het interventieteam minder goed lukte. Dit komt volgens respondenten mede omdat burgers zien dat de overheid zichtbaar optreedt tegen criminaliteit. Overigens zegt één respondent dat niet alle burgers positief zijn, bijvoorbeeld omdat sommigen zich geïntimideerd voelen.

2.9.1 Discussie: gebiedsgericht of stadsbreed werken?

De succesvolle werkwijze van het interventieteam leidde in het tweede en derde half jaar tot de discussie of het interventieteam het werkgebied moet uitbreiden, dus niet alleen gericht op Zaandam-Oost. Voorstanders zien graag dat het werkgebied van het interventieteam de hele stad gaat omvatten. Ondermijning houdt zich immers niet aan wijkgrenzen. Stadsgericht werken kan volgens hen de informatiepositie verrijken met meer inzicht in de criminele netwerkstructuren tot gevolg. Tegenstanders geven drie argumenten waarom een uitbreiding niet realistisch en/of efficiënt is. Ten eerste gaat uitbreiding gepaard met het noodzakelijk investeren in mensen en middelen. Ten tweede wordt een groot deel van het interventieteam bekostigd met rijksmiddelen die specifiek bedoeld zijn om extra capaciteit in Zaandam-Oost in te zetten. Ten derde vrezen tegenstanders dat door een stadsbrede opdracht een van de belangrijkste succesfactoren van het interventieteam verloren gaat: de gebiedsgerichte focus en de lokale kennis wat dat oplevert. Het kennisniveau is volgens de tegenstanders namelijk afhankelijk van de mate waarin het interventieteam in het betreffende gebied actief is. Naarmate het interventieteam stadsbreed gaat werken, zal het kennisniveau over Zaandam-Oost minder worden en bestaat het risico dat slagkracht in Zaandam-Oost verloren gaat. De voorstanders reageren hierop door te zeggen dat het interventieteam met een stadsbrede opdracht toch voornamelijk in het gebied Zaandam-Oost actief zal zijn, omdat daar de problematiek het grootst is.

In december 2024 opperen enkele respondenten om een tweede team te formeren dat in de rest van Zaandam aan de slag gaat, conform de proactieve en actiegerichte werkwijze van het interventieteam. Het is volgens deze respondenten dan wel belangrijk om te inventariseren hoe de beide teams zich tot elkaar gaan verhouden, hoe zij informatie gaan vastleggen en uitwisselen, waar valkuilen liggen en waar ze elkaar kunnen versterken. In juni 2025 zijn meer respondenten voorstander van het idee om een tweede team naast het interventieteam te plaatsen. Idealiter gaan beide teams actief informatie uitwisselen en draaien ze geregeld diensten met elkaar. Volgens respondenten kunnen de teams elkaar zo versterken en wordt een waterbedeffect binnen de gemeente Zaanstad voorkomen. Enkele respondenten plaatsen een belangrijke disclaimer bij het plan. Door de huidige spanningen tussen het interventieteam enerzijds en de gemeentelijke afdeling Ondermijning anderzijds (zie paragraaf 3.2.2), verwachten zij op dit moment dat twee teams elkaar niet versterken maar juist gaan beconcurreren. Met andere woorden: de spanningen moeten eerst opgelost worden, alvorens met een tweede team gestart kan worden.

2.9.2 Discussie: meer themagericht werken?

In december 2023 en juni 2024 laten enkele respondenten een kritisch geluid horen, namelijk dat het ontbreekt aan een langetermijnvisie van het interventieteam. Het zou volgens hen waardevol zijn als het interventieteam periodiek een thema – zoals verdovende middelen of prostitutie – prioriteert, doelen stelt en daar naar gaat acteren. Het voordeel hiervan is dat het interventieteam naar partners uitstraalt dat het een duidelijke visie heeft. Daarmee doet het aan verwachtingsmanagement; partners weten wat ze kunnen verwachten en kunnen daardoor rekening houden met en anticiperen op deelname aan toekomstige controles. Dit kan het draagvlak onder partners wat betreft de samenwerking met het interventieteam vergroten. Tegenstanders – waaronder leden van het interventieteam – zeggen in juni 2024 dat prioritering haaks staat op de werkcultuur van het interventieteam. Het ad hoc kunnen handelen op verschillende thema's is juist de kracht. Toch heeft het interventieteam sinds 1 juli 2024 relatief veel glazenwasserscontroles uitgevoerd, vanwege de vergunningsplicht die sindsdien geldt. Door de resultaten die in een jaar tijd zijn geboekt, is besloten om het aantal glazenwasserscontroles per 1 juni 2025 weer af te schalen. Dit heeft in de interviews tot de vraag geleid op welk ander thema het interventieteam zich moet gaan focussen. Hoewel enkele respondenten de thema's prostitutie en vastgoed opperen, vinden enkele andere respondenten het vooral belangrijk dat een thema geprioriteerd gaat worden en doelstellingen bepaald gaan worden. Zodoende is het eenieder bekend tot wanneer een aanpak loopt en wanneer wordt gestart met een volgende. Meerdere andere respondenten plaatsen hier wel een nuance bij. Hoewel zij de meerwaarde zien van het prioriteren van thema's – bijvoorbeeld omdat dit mogelijkheden biedt om partners te binden – moet het interventieteam volgens hen wel voldoende ruimte blijven krijgen om ad hoc acties uit te voeren. Dit is nodig om korte, snelle klappen uit te delen aan de criminele netwerken en om de belofte aan burgers in te lossen, namelijk dat de gemeente werk maakt van meldingen en nabij is. Een respondent vindt niet dat er een einddatum aan de glazenwassersaanpak gekoppeld moet worden en er al een volgend thema geprioriteerd moet worden. In plaats daarvan moet op basis van informatie in de gaten worden gehouden hoe verschillende fenomenen zich ontwikkelen. Als blijkt dat veel eigenaren van glazenwassersbedrijven zich met een andere branche gaan bezighouden, moet het interventieteam daarin meebewegen. Een dergelijke werkwijze past bij het fenomeen ondermijning, aldus diezelfde respondent.

3

De samenwerking

In dit hoofdstuk staat de samenwerking tussen het interventieteam en partners centraal. We noemen de partners waarmee het interventieteam in twee jaar tijd heeft samengewerkt (paragraaf 3.1). Daarna gaan we in op de samenwerking tussen het interventieteam en andere gemeentelijke afdelingen (paragraaf 3.2) en op de samenwerking met externe partners (paragraaf 3.3). We besluiten met de wens voor een gezamenlijk bedrijfsprocessensysteem (paragraaf 3.4).

3.1 Samenwerkingspartners

Voor 84 van de 200 reguliere controles geldt dat het interventieteam de controles enkel met eigen leden heeft uitgevoerd, zo blijkt uit de data-analyse. Van 89 andere reguliere controles en van 67 integraal gecontroleerde locaties is het bekend met welke partners het interventieteam heeft samengewerkt (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 – De mate waarin partners hebben deelgenomen aan reguliere en integrale controles

Reguliere controles		Integraal gecontroleerde locaties	
Partner	<i>n</i>	Partner	<i>n</i>
Politie	78	Politie	71
Afdeling Straattoezicht (TWO)	19	SEON	54
Afdeling Naleving	8	ODNZKG	35
Prostitutieteam	7	Particuliere hondengeleider	34
NLA	6	Afdeling Straattoezicht (TWO)	20
ODNZKG	4	Handhaving	19
Afdeling Ondernijning	3	Douane	18
Douane	3	Afdeling Naleving	9
Particuliere speurhondengeleider	3	UWV	6
SEON	2	NLA	5
Afdeling Bouw RO	1	Tolk	4
Afdeling Gebruiktoezicht	1	Afdeling Bouw RO	3
AVIM	1	Slotenmaker	3
Belastingdienst	1	Andere gemeenten	2
KMar	1	Landelijk Informatiepunt Voertuigcriminaliteit	2
Rijkswaterstaat	1	Afdeling Gebruiktoezicht	1
Slotenmaker	1	Liander	1
Tolk	1	Woningcorporatie ZVH	1

Uit tabel 3.1 blijkt dat het interventieteam met in totaal 25 verschillende partners heeft samengewerkt gedurende de onderzoeksperiode van twee jaar. Van die partners is de politie verreweg de meest voorkomende samenwerkingspartner; zowel tijdens de reguliere als integrale controles. Wat ook opvalt, is dat het interventieteam tijdens reguliere controles voornamelijk samenwerkt met andere gemeentelijke afdelingen en tijdens integrale controles met externe partners.

3.2 Samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie

Deze paragraaf staat stil bij de samenwerking tussen het interventieteam en verschillende gemeentelijke afdelingen. We beschrijven eerst met welke afdelingen de samenwerking goed verloopt en waarom. Daarna zetten we uiteen met welke afdelingen de samenwerking niet goed verloopt, reconstrueren we hoe dat is gekomen en wat daarvan de gevolgen zijn (geweest).

3.2.1 Goedlopende samenwerking

Leden van het interventieteam en respondenten van de gemeentelijke afdelingen Naleving en Straattoezicht – waar het TWO ook onder valt – zijn in juni 2025 positief over de onderlinge samenwerking. Het interventieteam en deze afdelingen weten elkaar te vinden en behalen in gezamenlijkheid goede resultaten, aldus respondenten.

Er zijn volgens hen wel momenten geweest waarop het interventieteam en die afdelingen discussies hebben gevoerd over elkaars werkwijze en de mogelijkheden om aan te sluiten bij acties. Het interventieteam was van mening dat een deel van het personeel van deze afdelingen onvoldoende kennis had van wat ondermijning inhoudt en wat er nodig was om het aan te pakken. Het risico hiervan was dat potentiële opbrengsten tijdens een controle en/of mogelijke signalen voor een volgende controle werden gemist. Ook vonden ze dat het personeel onvoldoende flexibel was qua werktijden.

Door continu aan elkaar uit te blijven leggen waarom iets wel of niet kan, weet iedereen in juni 2025 wat ze aan elkaar hebben en wat ze van elkaar mogen verwachten. Zodoende is wederzijds respect ontstaan en dat heeft een basis gecreëerd om verder te komen met elkaar, aldus respondenten. Ook geven enkele respondenten aan dat er binnen de gemeente veel aandacht is geweest voor het bijbrengen van kennis over ondermijning.

3.2.2 Niet goedlopende samenwerking

In december 2023 zegt een ruime meerderheid van de respondenten dat de samenwerking tussen het interventieteam en de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) niet goed verloopt. Volgens respondenten komt dit omdat de afdeling OOV het interventieteam als concurrent ziet, omdat ze dezelfde problematiek bestrijden. Het heeft bijgedragen aan een negatieve sfeer en grondhouding jegens het interventieteam en vice versa. In 2024 is de afdeling Ondermijning gestart. Deze afdeling heeft taken van de afdeling OOV overgenomen, waaronder de aanpak van ondermijning. Tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning zijn ook spanningen ontstaan en dit is ten koste gegaan van een goedlopende samenwerking.

De oorzaken van de spanningen

De burgemeester is een groot voorstander van de werkwijze van het interventieteam. Hij wil dat deze werkwijze breder binnen de gemeentelijke organisatie door meerdere afdelingen gehanteerd gaat worden. Op directie- en managementniveau denkt men hier anders over. Zij vragen zich regelmatig af of de werkwijze wel overeenkomt met de bevoegdheden. Volgens respondenten komt dit omdat men op directie- en managementniveau onvoldoende kennis heeft van de werkwijze van het interventieteam. Door het voornoemde ontbreekt het volgens respondenten op management-, directie- en bestuurdersniveau aan eensgezindheid over het beleid.

Ook ontbreekt het binnen de gemeente aan aansturing van het interventieteam. Al in december 2023 zeggen respondenten dat de gemeente op directie- en managementniveau een keuze moet maken ten aanzien van het interventieteam, voornamelijk over de positionering en aansturing van het team. Het is enkele respondenten namelijk onbekend tot welke organisatie en/of afdeling het interventieteam behoort. In juni 2025 vraagt een respondent zich af waar en door wie besluiten worden genomen over acties van het interventieteam, of daarin goede afwegingen worden gemaakt en of het interventieteam voldoende is ingebed in de bestuurlijke organisatiestructuur.

Het gebrek aan eensgezindheid wat betreft het beleid én het gebrek aan aansturing van het interventieteam, zijn op negatieve wijze van invloed geweest op de samenwerking tussen de afdeling Ondermijning en het interventieteam. Het interventieteam is te vrij gelaten en heeft qua werkwijze de ruimte genomen die het kreeg, aldus enkele respondenten. Tegelijkertijd is de afdeling Ondermijning onvoldoende op de hoogte gebracht van de bevoegdheden, taken en rollen van het interventieteam, waardoor die medewerkers zich vaak hebben afgevraagd – en zich soms nog steeds afvragen – of de werkwijze van het interventieteam wel altijd de toegestane en juiste manier is. Deze vraag hebben ze ook regelmatig aan het interventieteam gesteld. Ook hebben ze verzoeken tot samenwerking afgehouden. Dit voelde en voelt voor het interventieteam alsof zij worden tegengewerkt door de afdeling Ondermijning. Ook omdat zij medege-deeld kregen – en er daardoor van uit gingen – dat meerdere afdelingen en dus ook de afdeling Ondermijning hun werkwijze over zouden gaan nemen. Hier is volgens enkele respondenten vooralsnog geen sprake van.

Al met al is er een sterk overheersende wij-zij cultuur ontstaan tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning, waarbij relatief kleine problemen erg groot zijn geworden en men steeds verder van elkaar verwijderd is geraakt. Overigens beamen twee respondenten de spanningen, maar vinden zij het ook gepast om hierbij een nuance te plaatsen. Zij vinden namelijk wel dat er kleine successen zijn geboekt wat betreft samenwerking.

De gevolgen van de spanningen

De spanningen hebben meerdere nadelige gevolgen gehad. Deze gevolgen worden hierna besproken.

Onvoldoende informatie-uitwisseling. Door de spanningen vindt er onvoldoende informatie-uitwisseling plaats tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning, zeggen respondenten. Volgens een respondent wordt hierdoor een in potentie grote effectiviteitsslag gemist.

Als het gaat over onvoldoende informatie-uitwisseling zeggen respondenten onder andere dat het interventieteam niet in hetzelfde bedrijfsprocessensysteem registreert. Hierdoor is het voor de afdeling Ondermijning niet zichtbaar wat het interventieteam doet. Een lid van het interventieteam zegt hierover dat zij nooit zijn toegelaten tot dat bedrijfsprocessensysteem en hun informatie daar dus niet in kwijt konden en kunnen. Daarom verwerkt het interventieteam informatie in eigen rapportages en deelt het deze met partners, zo geeft een lid in december 2024 en juni 2025 aan. Dit betreft ook zogenoemde rapportages van bevindingen waarin de resultaten van een controle staan vermeld. Toch geven meerdere respondenten aan dat het interventieteam onvoldoende informatie vastlegt en het teveel in hun eigen hoofden houdt. Daarmee maken de leden van het interventieteam zich volgens deze respondenten onmisbaar. Als zij wegval- len, valt volgens enkele respondenten namelijk een groot deel van de informatiepositie van het interventieteam weg. Hier liggen volgens respondenten dan ook kansen om de bedrijfsvoering te professionaliseren, waarbij er consistent en eenduidig gerapporteerd gaat worden. Door dit te doen, wordt het volgens enkele respondenten voor de analisten van de afdeling Ondermijning ook gemakkelijker om kwalitatief goede analyses uit te voeren. Tegelijkertijd zijn er ook enkele respondenten die vinden dat de analisten meer proactief en op eigen initiatief het interventieteam moeten voorzien van waardevolle informatie waarop het interventieteam kan acteren. Nu levert het interventieteam wel informatie aan bij de analisten, maar leidt dit niet tot een informatiebundeling en verrijking van de informatiepositie van het interventieteam. Een lid van het interven- tieteam geeft aan dat deze dynamiek er mede voor heeft gezorgd dat ze de analisten minder informatie zijn gaan aanleveren.

Een andere reden waarom het interventieteam voorzichtiger is geworden met het delen van informatie is omdat er signalen zijn (geweest) van een lek binnen de gemeen- telijke organisatie. Versterkende factor in dit verhaal is het FTM-artikel, aldus meer- dere respondenten. Dit heeft namelijk niet alleen het onderlinge vertrouwen binnen de gemeente meer op scherp gezet, maar ook het vertrouwen dat alle verbonden partijen aan het Pact in elkaar hebben uitgesproken.

Minder resultaten. Een lid van het interventieteam zegt dat het team door alle spannin- gen minder resultaten heeft geboekt dan gewenst. Dit komt omdat de aandacht veelal ergens anders lag.

Onveilige werksfeer. Er is volgens meerdere respondenten sprake van een onveilige werksfeer binnen de gemeentelijke organisatie. De onderlinge verhoudingen zijn der- mate verstoord dat het volgens een respondent van een andere gemeentelijke afdeling een persoonlijke hetze is geworden tegen leden van het interventieteam. Het interven- tieteam zelf zegt dat de onderlinge verhoudingen leiden tot moedeloosheid; ze voelen geen erkenning en waardering. Het ontbreekt ze aan perspectief voor een goed functi- onerende samenwerking met de afdeling Ondermijning en ze hebben geen vertrouwen

meer in de personen op directie- en managementniveau. Medewerkers van de afdeling Ondernijning ontbreekt het ook aan perspectief voor een goed functionerende samenwerking met het interventieteam, aldus een respondent.

Uitval van personeel. In december 2024 en juni 2025 zeggen respondenten dat de spanningen zo hoog zijn opgelopen dat medewerkers van het interventieteam en de afdeling Ondernijning zijn uitgevallen en/of op zoek zijn gegaan naar een andere baan.

Al met al vragen meerdere respondenten zich af of de huidige situatie oplosbaar is, of dat er al te veel is gebeurd om het nog op te kunnen lossen. In ieder geval wordt het volgens meerdere respondenten steeds ingewikkelder om het interventieteam in te bedden in de gemeentelijke organisatie. Zij vragen zich af of er geen sprake is van een uitzichtloze situatie.

Om de samenwerking te bevorderen, zou het volgens enkele respondenten goed zijn als het interventieteam andere afdelingen en externe partners duidelijk uitlegt welke opdracht ze hebben, hoe ze werken en met welke bevoegdheden. Het interventieteam moet zich er volgens deze respondenten van bewust zijn dat niet iedereen weet wat ze doen en wat ze mogen. Andere respondenten laten een ander geluid horen, waaronder een lid van het interventieteam: *Iedereen is welkom. We hebben mensen meermaals uitgenodigd met ons mee te lopen. Als je wilt weten waarom we dingen doen, vraag het. We zijn zo transparant als de pest. Het wordt nu weggezet alsof we een gesloten eiland zijn, maar dat is niet waar.* Twee andere respondenten zijn ook van mening dat het interventieteam hét voorbeeld is van een team dat graag toelicht wat het doet en waarom. Zo heeft het interventieteam ooit een presentatie gegeven aan wijkagenten, omdat de wijkagenten enkele vragen hadden over de werkwijze en bevoegdheden.

Een respondent is van mening dat het afdelingshoofd Ondernijning ervoor moet zorgen dat de toezichthouders binnen de afdeling Ondernijning zich meer de werkwijze van het interventieteam eigen gaan maken. Als zij zich hier niet aan conformeren, moet van deze personen afstand gedaan worden. Dit is in december 2024 ook al geopperd door enkele respondenten.

De opdracht van de afdelingshoofden Ondernijning

Sinds dat de afdeling Ondernijning is gestart, hebben meerdere (interim) afdelingshoofden leidinggegeven aan deze afdeling. Voor alle afdelingshoofden geldt dat zij de opdracht hebben gekregen om de brug te slaan tussen het interventieteam enerzijds en de medewerkers van de afdeling Ondernijning anderzijds; het verbeteren van de onderlinge samenwerking. Een respondent reflecteert hierop en zegt dat het achteraf niet de juiste keuze is geweest om alle afdelingshoofden dezelfde opdracht te geven. De voorwaarden om hieraan te kunnen voldoen, waren volgens deze respondent namelijk niet aanwezig.

3.3 Samenwerking met externe partners

In paragraaf 3.2.2 is het gegaan over de voorzichtigheid van het interventieteam wat betreft informatiedeling met anderen binnen de gemeentelijke organisatie. In het

tweede half jaar zeggen leden van het interventieteam dat informatieveiligheid ook een steeds grotere rol speelt in hun communicatie richting externe partners; professionaliteit en discretie zijn cruciale factoren. Immers, als informatie over aanstaande controles breder bekend worden, kan dat de effectiviteit ervan beïnvloeden.

In juni 2025 zijn de Douane en politie positief over de werkwijze van en samenwerking met het interventieteam. Specifiek de Douane zegt blij te zijn met de korte lijnen en met het feit dat ze op de hoogte worden gebracht van toekomstige acties. Zodoende kan de Douane bepalen of hierbij een rol is weggelegd voor een douanier.

Naast deze positieve geluiden zijn in de gesprekken ook wensen uitgesproken om de samenwerking met externe partners te verbeteren. Vanaf juni 2024 zeggen respondenten ieder half jaar dat het interventieteam tot op zekere hoogte klappen kan uitdelen aan de criminele netwerken; namelijk door toezicht en handhaving. Volgens respondenten ervaren de criminele netwerkstructuren deze successen als speldenprikken. Er gebeurt onvoldoende met de informatie die het interventieteam ophaalt, terwijl deze informatie voldoende aanleiding geeft voor een onderzoek en er in potentie zwaardere klappen uitgedeeld zouden kunnen worden aan de criminele netwerkstructuren. Om de criminele netwerkstructuren ook daadwerkelijk te ontwrichten, is er volgens respondenten meer nodig van andere organisaties. Genoemd worden de Belastingdienst, Fiscale inlichtingen en opsporingsdienst (FIOD), Kamer van Koophandel, NLA Opsporing en het Openbaar Ministerie (OM). In juni 2024 worden deze partijen gemist.

Openbaar Ministerie

In juni 2025 wijden meerdere respondenten uit over het OM. De genoemde redenen waarom het OM vooralsnog te weinig doet met de door het interventieteam opgehaalde informatie zijn: capaciteitstekort en het OM vindt potentiële zaken vaak niet zwaar genoeg, in vergelijking met andere zaken binnen het arrondissement. In december 2024 zeggen respondenten dat eind 2024 een nieuwe gebiedsofficier is gestart. Volgens hen maakt deze gebiedsofficier te weinig gebruik van het bestuursrecht en wordt vaak enkel gedacht aan de mogelijkheden binnen het strafrecht. Vaak volgt hierop een sepot, terwijl er volgens enkele respondenten in het bestuursrecht voldoende mogelijkheden zijn om de criminele netwerkstructuren aan te pakken. Al met al bemoeilijkt dit de bestuurlijke impact die het interventieteam in potentie heeft. Volgens een respondent moet het interventieteam meer nadenken over wat ze kunnen doen om de nieuwe gebiedsofficier mee te nemen in hun werkwijze en zo een meer werkbare relatie te creëren. Daarom hebben de politie en het interventieteam de nieuwe gebiedsofficier uitgenodigd bij een integrale controle, inclusief briefing en debriefing, om de gebiedsofficier op deze manier kennis te laten maken met hun werkwijze. In juni 2025 zeggen enkele respondenten dat de gebiedsofficier nog steeds voornamelijk denkt vanuit het strafrecht, weinig oog heeft voor bestuursrechtelijke maatregelen en niet meer kennis heeft opgedaan van de werkwijze van het interventieteam.

Belastingdienst en NLA

In december 2023 is de conclusie dat de Belastingdienst vaak afwezig is en geen bijdrage levert aan acties. Dit wordt als een gemis ervaren. In juni 2025 benoemen respondenten de positieve ontwikkeling dat de Belastingdienst twee onderzoeken gaat starten

om ondernemingen al dan niet fiscaal aan te pakken. Daarnaast heeft de NLA toegezegd opsporingscapaciteit in te gaan zetten. Veel respondenten zien deze toezeggingen als een implicatie dat het interventieteam goed werk levert. Een respondent durft dit niet te ondersteunen en denkt dat het vooral het effect is van veel lobbyen.

3.4 (Integrale) informatiedeling

In december 2023 zeggen respondenten dat het van meerwaarde is als een integraal rapportagesysteem wordt opgezet waar alle partijen informatie in kunnen zetten. Daarmee versterken de partijen elkaars informatiepositie. Ook kan zo'n systeem voorkomen dat een partij een actie start op een subject of object, terwijl hier door een andere partij al onderzoek naar wordt gedaan.

In juni 2024 en december 2024 zeggen het interventieteam en partners dat er toenemende behoefte is aan een dergelijk systeem waarin een duurzame opbouw van informatie plaatsvindt. Dit moet inzichtelijk maken welk netwerk zich bezighoudt met ondermijnende criminaliteit en hoe dat te ontwrichten is. Ook moet de informatie tot meer gerichte integrale controles leiden. In het verlengde hiervan zeggen respondenten in december 2024 dat er veel operationele afstemming is met het interventieteam. Daarentegen gebeurt het nog te weinig dat onderling op tactisch-strategisch niveau wordt afgestemd welke problematiek er op hen afkomt en hoe ze daarop willen anticiperen en handelen. Meerdere respondenten zien dit als een verbeterpunt om de gezamenlijke prioriteit te bepalen en de schaarse capaciteit bij verschillende partijen te benutten. Hier kan het integraal bundelen van informatie ook een bijdrage aan leveren.

In juni 2025 geven respondenten aan dat de gemeente Zaanstad werkt aan het bouwen van een uniform bedrijfsprocessensysteem. Dit moet de onderlinge communicatie en informatiedeling tussen afdelingen verbeteren. Er wordt ook geïnventariseerd of externe partners dit systeem kunnen en mogen gebruiken. Meerdere respondenten zijn hier enthousiast over; het is voor velen een wens die ze al vaker hebben uitgesproken. Door zo'n systeem kan in gezamenlijkheid bepaald gaan worden wie welke rol heeft in de aanpak van problematiek. Enkele respondenten plaatsen ook kritische kanttekeningen bij een dergelijk systeem. Gezien de huidige tendensen in de samenwerking tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning én de signalen dat informatie wordt gelekt, vraagt een lid van het interventieteam zich af of de tijd rijp is voor een dergelijk systeem. Een respondent van een andere gemeentelijke afdeling sluit zich hierbij aan en is van mening dat integraal informatie delen in zo'n systeem vooralsnog wensdenken is.

Reflectie door de onderzoekers

De informatie in dit hoofdstuk leidt tot de conclusie dat een deel van de genoemde factoren door Nelen et al. (zie het intermezzo) niet of in mindere mate aanwezig is binnen de gemeente Zaanstad. Deze factoren behoren met name tot de containerbegrippen kennen en willen. Op basis hiervan is de conclusie dat er kansen liggen om de potentiële effectiviteit van het interventieteam en haar partners ten aanzien van de ondermijningsaanpak te vergroten. Dit is wel een kwestie van de lange adem, omdat een vertrouwensrelatie opgebouwd moet worden tussen het interventieteam en de afdeling Ondermijning.

4

Blik op de toekomst

In december 2024 zeggen meerdere respondenten dat het interventieteam afhankelijk is van een aantal ingehuurd zzp'ers. Met het oog op het behoud van (de werkwijze van) het interventieteam is dit volgens hen geen wenselijke situatie. Daar komt bij dat de gemeente Zaanstad door de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) vanaf 1 juli 2025 niet meer onbeperkt contracten van zzp'ers mag verlengen. Het gevolg hiervan is dat de gemeente probeert de ingehuurd zzp'ers vast in dienst te nemen. In december 2024 zijn hier gesprekken over gevoerd. De uitkomst van deze gesprekken baarde meerdere respondenten zorgen wat betreft het waarborgen van (de werkwijze van) het interventieteam op de lange termijn, omdat de leden van het interventieteam mogelijk zouden stoppen. Dit is niet gebeurd; ze zijn doorgegaan.

In juni 2025 zien alle respondenten het interventieteam graag behouden blijven voor de gemeente Zaanstad. Meer concreet spreekt men de hoop uit dat het interventieteam zich door blijft ontwikkelen, dat het team binnen hun bevoegdheden op operationeel gebied de ruimte blijft krijgen om op te treden, dat partners vertrouwen blijven houden in het interventieteam en dat partners zich gaan conformeren aan de lat die het interventieteam heeft gelegd ten aanzien van de aanpak ondermijning. Een respondent zegt: *Ze zijn keihard nodig en we kunnen niet meer om ze heen. Dat moeten we ook niet willen. Als je ze nu weghaalt, dan ontstaat er een groot vacuüm waar personen instappen die je niet in de gemeente wil hebben. Zij nemen hun macht en invloed terug die ze mede door het interventieteam is afgenomen.* Een andere respondent vindt dat de experimentele fase van het interventieteam nu moet eindigen en over moet gaan in bestendiging en verduurzaming.

Tegelijkertijd zijn meerdere respondenten het er ook over eens dat op directie- en managementniveau een keuze gemaakt moet worden ten aanzien van het interventieteam, voornamelijk over de positionering en aansturing van het team. Dit is overigens een aandachtspunt dat al in het eerste half jaar is genoemd. Een deel van de respondenten wist – zoals eerder al genoemd – niet waar het interventieteam onderdeel van uitmaakte. Een aantal respondenten in het vierde half jaar ziet het interventieteam het liefst ingebed worden in de gemeentelijke organisatie met een duidelijke sturingslijn. Ook omdat aansturing door iemand die gefinancierd wordt vanuit het Pact een kwetsbaar gegeven is, aldus een respondent. Een inbedding in de gemeentelijke organisatie met een duidelijke sturingslijn moet er onder andere toe leiden dat alle afdelingen binnen de gemeente effectief gaan samenwerken vanuit een gezamenlijk doel; de burger beschermen tegen ondermijnende criminaliteit. Op deze manier zal men ook weer met meer plezier naar het werk gaan, aldus een respondent. Er zijn echter ook meerdere respondenten die denken – zoals in paragraaf 3.1.3 ook al is aangegeven – dat het door de huidige situatie ingewikkeld – zo niet onhaalbaar – is om het interventieteam in te

bedden in de gemeentelijke organisatie. Al met al hebben respondenten de volgende suggesties geopperd:

- Meerdere leden van het interventieteam zeggen niet onder het afdelingshoofd Ondernijning te willen vallen. Hiervoor is er volgens hen te veel gebeurd. Door de huidige situatie is het volgens enkele andere respondenten belangrijk dat het interventieteam in ieder geval tijdelijk elders wordt ondergebracht; dus niet binnen de gemeentelijke organisatie. Een genoemde optie – mede door een lid van het interventieteam zelf – is het Pact. Dit is in december 2024 ook al door een respondent geopperd. Andere respondenten stellen de bestuurlijke haalbaarheid hiervan ter discussie. Volgens hen is het namelijk niet mogelijk om het interventieteam als losstaande organisatie onder het Pact te laten vallen. De reden is dat het interventieteam dan niet onder het bevoegd gezag van de burgemeester valt. Als oplossing suggereert een respondent dat het interventieteam wordt gedetacheerd bij het Pact, onder leiding komt te staan van een persoon die verbonden is aan de gemeentelijke organisatie en een directe lijn heeft naar de burgemeester. Leden van het interventieteam geven daarbij aan dat hun keuze om onderdeel te blijven van het interventieteam afhangt van de persoon onder wie ze gaan vallen;
- Een respondent is voorstander om het interventieteam in te bedden in de gemeentelijke organisatie, waarbij de coördinator van het interventieteam meer verantwoording gaat afleggen aan het afdelingshoofd Ondernijning. Dit afdelingshoofd is stadsbreed verantwoordelijk voor de aanpak van Ondernijning en heeft ook het mandaat. Op strategisch niveau moeten mensen verantwoordelijk gemaakt worden om bij te sturen en om afwegingen en keuzes te maken;
- Twee andere respondenten zijn ook voorstander van de inbedding van het interventieteam in de gemeentelijke organisatie. Een van hen vindt dat het interventieteam niet aangestuurd moet worden door het afdelingshoofd Ondernijning, maar door een directeur of clustermanager. Eventueel zou hiervoor ook een zwaardere programmamanager aangesteld kunnen worden, als dat leidt tot meer rust en stabiliteit. De andere respondent ondersteunt dit.

Bijlage 1 – Opbrengsten

Tabel 1 – Opbrengsten van de reguliere controles per half jaar van het onderzoek

Half jaar	Thema	Opbrengst
1e	<i>Geld</i>	• € 2.200 aan contanten aangetroffen • € 5.000 aangetroffen • Contant geld, twee geldtelmachines
	<i>Horeca</i>	• Ontbreken van een horecaexploitatievergunning • Shisha roken zonder vergunning
	<i>Illegaal gokken</i>	• Illegaal gokken geconstateerd
	<i>Prostitutie</i>	• Illegale prostitutie vastgesteld
	<i>Uitkering</i>	• Uitkeringsfraude aangetoond • Werkende aangetroffen met een uitkering (2x)
	<i>Verdovende middelen</i>	• Aantoonbaar drugs dealen en drugs op zak • Aantoonbaar drugs dealen en thuis 40 tot 50 wikkels drugs gevonden • Aangetroffen hennepkwekerij • 1,02 kg ketamine, drie zakken met 1,02 kg, 1,02 kg en 1,04 kg 2c-b, een vuilniszak met daarin 5,14 kg wit poeder, een zakje van 20 gram met wit poeder, 1 sealapparaat, 2 weegschalen, 1 doos met 1 gesealde zak met 360 gram wit poeder, 1 vuilniszak met 2,74 kg wit poeder, 1 zak met 500 gr wit poeder en 1 plastic tas met daarin een moer, een maatbeker en twee zakken poeder • Meer dan 100 wikkels aangetroffen • In werking zijnde hennepkwekerij aangetroffen; 112 hennepplanten • Drugs aangetroffen • Geen kwekerij aanwezig
	<i>Vuurwerk</i>	• Persoon is in bezit van 7 nitraten
	<i>Wapen</i>	• Vuurwapen aangetroffen
	<i>Overig</i>	• Onvergunde uitbouw
2e	<i>Accijnsfraude</i>	• 17 slossen en 7 losse pakjes met Marlboro sigaretten zonder belastingzegel • In het bedrijfspand zijn 313 (merk)schoendozen met schoenen en 12 zakken met (merk)trainingspakken aangetroffen
	<i>Horeca</i>	• Mogelijkheid om in winkel te eten zonder hiervoor de juiste vergunning te hebben • Ontbreken van een horecaexploitatievergunning
	<i>Geneesmiddelenwet</i>	• Illegale medicijnen aangetroffen
	<i>Geld</i>	• € 4.500 aangetroffen • € 7.350 aangetroffen • € 2.000 aangetroffen • € 700 aangetroffen • Een boterhamzakje met € 1.135,- in verschillende coupures aangetroffen, evenals een zakje met € 37,85 aan muntgeld

2e	<i>Milieu</i>	• Twee met donkere gekleurde vloeistof gevulde Intermediate Bulk Containers (IBC's) met (vermoedelijk) verfstoffen aangetroffen, zijnde bodembedreigende stoffen. Ook zijn verscheidene lege en deels gevulde verpakkingen met verf- en latexresten en gebruikte schildersmaterialen (o.a. kwasten, rollers, latexbakken) en zakken met schilders afval aangetroffen • Milieuovertredingen geconstateerd • Milieuvervuiling geconstateerd
	<i>Onrechtmatig wonen</i>	• Illegale bewoning vastgesteld • Aangetroffen personen op het adres staan daar niet ingeschreven • Twee personen verblijven in een woning waar ze niet staan ingeschreven (2x) • Een persoon verblijft in een woning waar diegene niet staat ingeschreven (3x)
	<i>OMG</i>	• Vaststelling clubhuis van een niet verboden motorclub • Waargenomen dat een full color member van een OMG op een Harley Davidson rijdt
	<i>Prostitutie</i>	• Illegale prostitutie vastgesteld (3x) • Huurder is als escort werkzaam in woning en ontvangt ook klanten • 2 personen aangetroffen (2x) • 3 sekswerkers aangetroffen (2x) • Illegale prostitué in ruil voor verdovende middelen
	<i>Uitkering</i>	• Persoon in een werkvoertuig aangetroffen met een uitkering • Drie werkenden aangetroffen met een uitkering
	<i>Verdovende middelen</i>	• Twee cilinders lachgas met ballonnen aangetroffen in een garage/bedrijfspan • Dimethyltryptamine aangetroffen en ongeveer 15 liter chemische en natuurlijke vloeistof kokende om 0,01 gram DMT te maken • Hennepkwekerij gerelateerde artikelen aangetroffen, zoals verborgen airconditioning units, een Tumbler ofwel een hennepplukmachine met residu afkomstig van hennep, plantenpotten, assimilatieverlichting, een grote zak perlietkorrels, spintbestrijdingsmiddel in ophangzakjes • Digitale weegschaal en drie kleine doorzichtige zakjes met witte substantie aangetroffen. Vermoedelijk XTC pillen. Verder 0,82 g cocaïne, 40 rode tabletten MDMA, 40 roze tabletten MDMA, 0,26 gr cocaïne en 34,5 gr cocaïne aangetroffen • Hennepkwekerij aangetroffen met 288 planten • 200 gr harddrugs • Drugshandel • 17 buisjes met vermoedelijk vloeibare MDA, een fles met blauwe vloeistof, 16 buisjes met blauwe vloeistof (vermoedelijk MDMA of andere harddrug), een metalen blik met hennep, een gripzakje met hennep, een gripzakje met hasj, een boterhamzakje met daarin verschillende gripzakjes met vermoedelijk ketamine, 3MMC en MDMA, een kartonnen doos met 10 flesjes met een paarskleurige substantie (vermoedelijk MDMA of andere harddrug) en verpakkingsmateriaal voor de verkoop van hennep aangetroffen

2e		• Hasj en cannabis aangetroffen • Ruim 100 gram hennep en ongeveer een kilogram aan witte substantie, vermoedelijk amfetamine, aangetroffen • 12 bolletjes cocaïne, 25 bolletjes cocaïne en 3 bolletjes heroïne aangetroffen • Hennepkwekerij aangetroffen
	<i>Vuurwerk</i>	• 19 cobra 6 aangetroffen • 24 cobra 6 aangetroffen
	<i>Wapen</i>	• 50 stuks 9 mm Magtech patronen aangetroffen alsook een (lege) patroonhouder/ magazijn
	<i>Overig</i>	• Garagebox wordt gebruikt als slaapplaats • Koevoet aangetroffen (2x) • Schetsen gevonden m.b.t. verborgen ruimten, ook materialen gevonden i.v.m. verborgen ruimten • Gezin onder erbarmelijke omstandigheden op zolder
3e	<i>Diefstal</i>	• 7 gestolen fietsen aangetroffen
	<i>Horeca</i>	• Overtredingen geconstateerd • Ontbreken van een horecaexploitatievergunning (2x) • Er is een afhaallocaliteit geopend zonder vergunning en de desbetreffende formulieren die aangeleverd dienden te worden voor de vergunningaanvraag zijn niet geleverd
	<i>Geld</i>	• € 3.600 euro contant geld aangetroffen • € 31.000 aangetroffen
	<i>Glazenwassersaanpak</i>	• Bedrijfsmatige activiteit als glazenwasser geconstateerd, zonder in bezit te zijn van een exploitatievergunning (18x)
	<i>Illegale tewerkstelling</i>	• 2 asielzoekers werkzaamheden laten uitvoeren, zonder in het bezit te zijn van een werkvergunning • Onrechtmatig personeel in dienst • Onrechtmatig personeel in dienst; 2 illegale werknemers/ zwartwerkers • Onrechtmatig personeel in dienst; personeel zonder verblijfstitel
	<i>Onrechtmatig wonen</i>	• 2 personen staan niet ingeschreven op het adres
	<i>Prostitutie</i>	• 1 sekswerker aangetroffen • 2 personen aangetroffen • Illegaal prostitutiebedrijf zonder de benodigde vergunning; 1 persoon aangetroffen (2x) • Bedrijfsmatige prostitutie zonder vergunning; 3 personen aangetroffen • Illegaal prostitutiebedrijf zonder de benodigde vergunning; 2 personen aangetroffen (2x)
	<i>Uitkering</i>	• Werkende aangetroffen met een uitkering (4x) • 2 personeelsleden ontvangen een Participatiewet uitkering van de gemeente Zaanstad. Beiden geven geen werkzaamheden en/of inkomsten aan de gemeente Zaanstad op
	<i>Verdovende middelen</i>	• 1 hennepplant aangetroffen • De woning is in gebruik door drugsgebruikers • 11.450 gram hennep aangetroffen in twee bigshoppers • 13 bolletjes cocaïne aangetroffen

3e		• 3 bolletjes cocaïne aangetroffen • 180 wikkels cocaïne aangetroffen • Drugsoverdracht geconstateerd • In een garagebox meerdere luchtslangen, assimilatie lampen, een slakkenhuis, twee koolstoffilters en een elektrische warmte kachel aangetroffen. In de woning lagen een koolstoffilter, elf condensatoren, een kap koolstoffilter, een kweektent en koolstof • 11 bolletjes coke 3.88 gr en 5 bruine blokjes Heroïne 1.07 gr. aangetroffen
	<i>Wapen</i>	• Een platform met schoudersteun, en een AK47/ADM65, 59 patronen en een Skorpion patroonmagazijn aangetroffen • Tijdens een onderzoek naar een in beslag genomen voertuig, heeft de politie een half geladen Glock vuurwapen aangetroffen in een verborgen ruimte
	<i>Overig</i>	• Garagebox wordt gebruikt als slaappleats • Laptops, 1 Kingston usb stick van 128GB en 2 Kingston micro SD-kaarten aangetroffen • Tijdens de controle bij de supermarkt zijn diverse overtredingen geconstateerd op grond van navolgende wetgevingen: Wet arbeid vreemdelingen, Wet minimumloon en minimumvakantiebijslagen, Arbeidstijdenwet en Participatiewet • Kan geen identiteitsbewijs tonen
4e	<i>Diefstal</i>	• Gestolen fiets aangetroffen
	<i>Geld</i>	• € 730 aangetroffen • € 7.350 aangetroffen
	<i>Glazenwassersaanpak</i>	• Bedrijfsmatige activiteit als glazenwasser geconstateerd, zonder in bezit te zijn van een exploitatievergunning (32x) • Overtreding tijdens procedure aanvraag vergunning; zou geen personeel in dienst hebben, maar bij controle bleek dit wel het geval (2x) • Door een schijnconstructie bedrijfsmatige activiteit glazenwassen geconstateerd, zonder in het bezit te zijn van een exploitatievergunning (2x)
	<i>Illegale tewerkstelling</i>	• 2 personen illegaal aan het werk
	<i>Prostitutie</i>	• 2 sekswerkers aangetroffen (2x)
	<i>Uitkering</i>	• Werkende aangetroffen met een uitkering (2x)
	<i>Verdovende middelen</i>	• 3 kg cocaïne aangetroffen • 43x ponypacks aangetroffen • 17,065 kg aangetroffen • XTC pillen in een plastic tas en een rugtas met daarin verdovende middelen, waaronder MDMA, cocaïne en hasj, aangetroffen • 263 enveloppen en zakjes met rode pillen en kristallen aangetroffen • 3 bakjes met in totaal 48,38 gram bruine substantie (vermoedelijk heroïne), 18 gevulde wikkels (vermoedelijk cocaïne), een gripzakje met 2.57 gram wit poeder, 1 pil, 1 seal bag met pillen, een weegschaal en een pannetje aangetroffen • 6 pallets lachgas (3.100 kilo) aangetroffen
	<i>Vuurwerk</i>	• 19 cobra's aangetroffen
	<i>Overig</i>	• Sloopstop ivm aanwezigheid asbest

Tabel 2 – Opbrengsten van de integraal gecontroleerde locaties per half jaar van het onderzoek

Half jaar	Thema	Opbrengst
1e	Milieu	Milieuovertredingen geconstateerd (3x)
	Prostitutie	- Illegale prostitutie geconstateerd - Illegale prostitutie geconstateerd bij binnentreden van de woning. Het is zeer aannemelijk dat de woning gebruikt wordt ten behoeve van seksuele handelingen met een ander tegen betaling. Hieruit maken wij op dat de woning in gebruik was als seininrichting, waarvoor geen vergunning is verleend door de Gemeente Zaanstad
	Uitkering	- Werkende aangetroffen met een uitkering - Twee werkende personen aangetroffen met een uitkering
	Verdovende middelen	1 kg hasj aangetroffen 222 liter lachgas aangetroffen: 74 cilinders x 3 - Handelsvoorraad verdovende middelen aangetroffen 540 gram hennep aangetroffen en boven een plafondplaat liggen 33 wikkels en 30 XTC pillen, crystal meth en GHB
	Vuurwerk	321 kg vuurwerk aangetroffen
2e	Diefstal	Vermiste fiets aangetroffen
	Illegaal verblijf	2 personen verblijven illegaal in Nederland 1 persoon verblijft illegaal in Nederland
	Milieu	- Milieuovertredingen geconstateerd - Accu's, vloeistoffen, jerrycans en goederen op terrein waardoor mogelijk vloeistoffen de bodem in kunnen lekken
	Uitkering	1 persoon werkend aangetroffen, ontvangt een Participatiewet uitkering van een andere gemeente
	Verdovende middelen	480 Kg hennep in beslag genomen
	Overig	Gestolen fiets aangetroffen
3e	Diefstal	Gestolen scooter aangetroffen
	Geld	€ 7.500 aan contant briefgeld aangetroffen
	Milieu	Milieuovertredingen geconstateerd (3x)
	Verdovende middelen	- Vijf lachgasflessen werden aangetroffen in één van de containers, identificeerbaar aan de etikettering. Een kleine hoeveelheid hennep werd aangetroffen in dezelfde container. Verschillende attributen voor het opzetten van een kwekerij werden eveneens aangetroffen - In een zeecontainer goederen aangetroffen die te relateren zijn aan de teelt van hennep alsook goederen die voorkomen op lijst II van de Opiumwet (lachgascilinders). Groen doosje met doorzichtige deksel met vermoedelijk verdoven- de middelen. Een zakje wiet. In de zeecontainer lagen de volgende goederen die verband houden met het kweken van hennep dan wel te relateren zijn aan het gebruik/ bezit van lachgas, alsook goederen die voorkomen op de lijst II van de Opiumwet (lachgascilinders): meerdere koolstoffilters, groei- middelen, ventilator, THC meter, 2 kweektenten, droognet en zeef, afzuigslangen, waterirrigatiesysteem, lamp; 4 lachgascilinders met op een daarvan een sticker met: "Lachgas Nederland". Meerdere zakjes met ballonnen 149 ponypacks, 3 zakjes (gewicht onbekend) crystal meth en 50 zakjes (gewicht onbekend) crystal meth aangetroffen - Xtc pillen (hoeveelheid onbekend) aangetroffen

3e	Vuurwerk	• 7 cobra's aangetroffen
	Overig	• Onjuiste BRP-inschrijving (5x)
4e	Illegale tewerkstelling	• 2 vreemdelingen aan het werk
	Uitkering	• Werkend persoon aangetroffen met een uitkering
	Verdovende middelen	• 5,6 kilo henneptoppen en 6,75 kilo hennepresten aangetroffen
	Vuurwerk	• 3 cobra's aangetroffen

In opdracht van

Gemeente Zaanstad (college van B&W), vanuit het Pact Poelenburg Peldersveld

Auteurs

Joey Wolsink en Emma Derksen

Vormgeving

Marcel Grotens

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Zaanstad (college van B&W), vanuit het Pact Poelenburg Peldersveld. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderzoek berust bij de auteurs. De inhoud vormt niet per definitie een weergave van het standpunt van de gemeente Zaanstad of het Pact Poelenburg Peldersveld.

© 2025, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

bureaubeke.nl

